

Tárgy:	Beszámoló a gyermekvédelem helyzetéről
Előterjesztő:	Kovács Edina a Humánsegítő és Szociális Szolgálat vezetője Kovács Lászlóné SZEB elnök
Készítette:	Mészáros Erika szociális ügyintéző (Beszámoló 1-2. fejezete), Kovács Edina Igazgató (Beszámoló 3., 6. fejezete, Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat beszámolója) Kissné Wagner Mária Óvodavezető (Mezőberény Város Óvodai Intézménye gyermekvédelmi tevékenységéről szóló beszámoló) Hoffmann Szilvia Óvodavezető („Katicabogár” Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda gyermekvédelmi beszámolója) Öreg István Főigazgató (Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium tájékoztatója a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységekről) Kecskeméti Ildikó gyermek- és ifjúságvédelmi felelős (Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységéről szóló tájékoztatója)
Véleményező Bizottság:	Szociális és Egészségügyi Bizottság
Tervezett döntés:	Oktatási és Kulturális Bizottság
Döntés:	1 db határozat
	Egyszerű többségi, nyílt szavazással

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület 2014. május 26-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96.§ (6) bekezdése értelmében a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít. Az értékelést – a képviselő-testületi tárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak.

Az értékelés tartalmi elemeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet 10.számú melléklete szabályozza, az alábbiak szerint:

„I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzügyi, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzügyi vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,

- gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai)
- gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

4. *(hatályon kívül lett helyezve)*

5. *(hatályon kívül lett helyezve)*

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).”

A fenti jogszabályok értelmében elkészült a beszámoló a 2013. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról.

A kötelező szempontokat tartalmazó beszámolón túl az előterjesztés részét képezi a Mezőberény Város Óvodai Intézménye, a „Katicabogár” Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda, a Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, valamint a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium gyermekvédelmi tevékenységéről szóló beszámolója is.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztés megtárgyalását követően fogadja el az alábbi határozati javaslatot:

Határozati javaslat:

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 96.§ (6) bekezdésében foglaltak alapján - a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló átfogó értékelést tartalmazó 2013. évi beszámolót megtárgyalta, azt elfogadja.

A Képviselő-testület megállapítja, hogy a beszámoló a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásokról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklet szerinti tartalmi követelményeknek megfelel, egyben felhatalmazza dr. Földesi Szabolcs jegyzőt, hogy a Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala részére a beszámolót megküldje.

A Képviselő-testület a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló átfogó értékelést tartalmazó 2013. évi beszámoló elkészítésében közreműködők, valamint az intézményi beszámolók elkészítésében részt vevők munkájáért köszönetét fejezi ki.

Felelős: Dr. Földesi Szabolcs jegyző

Határidő: intézkedésre azonnal, legkésőbb 2014. június 15.

Mezőberény, 2014. május 15.

Dr. Földesi Szabolcs
jegyző

**Beszámoló a 2013. évi gyermekjóléti és
gyermekvédelmi feladatok ellátásáról**

1.¹ A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.

2011. évben		2012. évben		2013. évben	
Állandó bejelentett lakosok száma: 10817 fő		Állandó bejelentett lakosok száma: 10756 fő		Állandó bejelentett lakosok száma: 10751 fő	
Születések száma: 88 fő		Születések száma: 82 fő		Születések száma: 122 fő	
0-18 éves korig: 2071 fő	ebből fiú: 1072 fő	0-18 éves korig: 2032 fő	ebből fiú: 1038 fő	0-18 éves korig: 2034 fő	ebből fiú: 1040 fő
	ebből lány: 999 fő		ebből lány: 994 fő		ebből lány: 994 fő
Elhunytak száma : 173 fő		Elhunytak száma : 176 fő		Elhunytak száma: 180 fő	

2.² Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások:

Ellátás megnevezése	Támogatásban részesültek száma (fő)	Állami támogatás (Ft)	Önkormányzatot terhelő kiadás (Ft)
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 2013. év során (tájékoztató jellegű)	867	-	-
Ebből: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri támogatása (augusztus, pénzbeli támogatás)	805	4 669 000	0
Ebből: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri támogatása (november, természetbeni támogatás, Erzsébet-utalvány)	821	4 761 800	0
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás (augusztus, november)	0	0	0
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	2	62 500	0
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	239		2 800 000
Gyermekekétkeztetés (önkorm.rendelet)	20	0	128 194
Gyermekek nyári szociális étkeztetése	92	2 185 920	0
Autóbusz (vásárolt bérletek)	125	0	743 750
Óvodáztatási támogatás (május)	83	830 000	0
Óvodáztatási támogatás (december)	59	650 000	0
Összesen:	3 113	13 159 220	3 671 944

¹ Készítette a Mezőberényi Polgármesteri Hivatal Szociális Csoportja.

² Készítette a Mezőberényi Polgármesteri Hivatal Szociális Csoportja.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása 2006. január 1. napjától jegyzői hatáskör. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a törvényben meghatározott normatív kedvezményekre.

Jogosultak köre: A jogosultságot akkor lehet megállapítani, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át (2013-ben 37.050.- Ft-ot),
- ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, 140 %-át (2013-ben 39.900.- Ft-ot), vagy
- ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, (2013-ben 39.900.- Ft-ot),
- a gyermek nagykorúvá válása után is jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. (Nagykorú gyermek jogosultságát házasságkötése esetén az új családban felül kell vizsgálni.)

A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára. Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát (570.000 Ft-ot), vagy együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét (1.995.000 Ft-ot) meghaladja. (Nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.)

A jövedelemszámításnál irányadó időszak: rendszeres jövedelem esetén - kérelem benyújtását megelőző hónap, nem rendszeres jövedelem esetén megelőző egy év.

Jogosultak továbbá Gyvt. 20/A. §-ában meghatározott egyszeri támogatásra, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra készétel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény eseti támogatás összege 5.800.- Ft gyermekenként. Az állam 100%-ban biztosította a támogatást. Emellett ingyenes tankönyvellátásban is részesülnek a rászoruló gyermekek.

2013. évben 867 fő gyermek részére került megállapításra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény. 49 fő gyermek esetében a kérelem elutasításra illetve az eljárás megszüntetésre került.

Elutasítás oka rendszerint, hogy a családban az egy főre jutó jövedelem meghaladta az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130 %-át, illetve 140 %-át, 25. életévét betöltötte és középiskolában tanult, valamint vagyon miatt volt.

Az eljárás megszüntetésének oka: hiánypótlást nem csatolta.

A gyermekétkeztetés normatív kedvezményére:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek után az intézményi térítési díj 100 %-a,
- három- vagy többgyermekes családoknál gyermekenként az intézményi térítési díj 50 %-a,
- tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-a.

A kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultságot a családba fogadó gyám lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője - határozatlan időre - állapítja meg. A kiegészítő gyermekvédelmi támogatás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

A települési önkormányzat jegyzője annak a gyámul kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultsága

- a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában - az augusztus hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett -,
- a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában - a november hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett - pótlékot folyósít.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesülő egyszeri támogatás összege 8.400.-Ft gyermekenként (jelenleg 2 gyermek részesült a támogatásban 2013. május hó 31. napjáig).

A Mezőberényben élő 0-18 éves gyermekek közel **42,62%-a** jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre. A megelőző évhez képest csökkent a támogatásban részesülők száma.

2013. szeptember hó 01. napjától változott a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása. Ezek alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők közül hátrányos helyzetű 87 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek 145 fő, amely a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 10 % illetve 16,72 %-a.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzetének fennállását.

A hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmazottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíthető az a gyermeket gondozó család, amely időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás a Szociális és Egészségügyi Bizottság átruházott hatásköre.

A pénzellátáshoz szükséges saját erő a költségvetésben biztosított.

Elsősorban azokat a gyermekeket kell alkalmanként rendkívüli támogatásban részesíteni, akiknek eltartásáról családja más módon nem tud gondoskodni, illetve alkalmanként jelentkező többletkiadások - különösen az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának elősegítése, a gyermeknevelésbe vételének megszűnését követő gyámhivatali visszahelyezés, betegség vagy iskoláztatás miatt anyagi segítségre szorulnak.

A rendkívüli támogatás esetenkénti legkisebb összege gyermekenként 1.000.- Ft lehet.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban 2013. évben 239 család részesült, elutasított kérelem 2 fő volt, melynek oka, hogy a beadott kérelmek nem tartalmaztak rendkívüli élethelyzetet.

A Szociális és Egészségügyi Bizottság a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás keret terhére az oktatási intézmények (általános iskola, és az óvodák) részére a gyermekek étkeztetéséhez támogatást nyújt. Ilyen étkezési támogatásban 2013-ben 20 gyermek (103 támogatási eset) részesült.

A Szociális és Egészségügyi Bizottság átruházott hatáskörében eljárva a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás keret terhére a Mezőberényben lakó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, általános és középiskolai tanulók részére kérelemre, valamint a mezőberényi iskolák javaslata alapján elsősorban hátrányos helyzetű családoknak, például ha a családban:

- a) három vagy több gyermek van,
- b) sajátos nevelési igényű gyermek van,
- c) egyedülálló szülő neveli,
- d) szociális és egyéb körülményei miatt nehéz helyzetben van természetbeni juttatásként támogatást nyújthat a helyi járatú autóbusz havi bérletéhez.

A Bizottság a Petőfi Sándor Gimnázium, Kollégium és Közétkeztetési Központ nem mezőberényi lakóhelyű tanulói részére is - az iskola javaslata alapján - támogatást nyújthat.

2013-ben 1250 autóbuszbérlet lett vásárolva, 10 hónapon keresztül, havonta átlagosan 125 fő kapott bérletet.

A **szociális nyári gyermekétkeztetés** keretében a 16/2011. (IV.29.) rendelet értelmében 2013. június 18. és augusztus 31. között, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek közül nyári szociális étkeztetésre (54 munkanapra), 92 gyermek részesült. A nyári szociális étkeztetés formájában hétköznapi (hétfőtől-péntekig) került biztosításra a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat közreműködésével.

A gyermekek szociális étkeztetésére az állami támogatás összege 2.185.920.- Ft volt, melyet az Önkormányzatnak nem kellett kiegészítenie.

2009. január 1-jén hatályba lépett a gyermekvédelmi törvényben szabályozott óvodáztatási támogatás, amelyet azok a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szülei vehetnek igénybe, akik megfelelnek a kritériumoknak.

Óvodáztatási támogatás állapítható meg - kérelmére - annak a szülőnek vagy családba fogadó gyámnak,

- akinek gyermeke tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző megállapította, és
- legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdődik az óvodai nevelésben való tényleges részvétel és a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint rendszeresen jár óvodába.

Az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy a családba fogadó gyám legfeljebb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig terjesztheti elő, amely évben a gyermek az ötödik életévét betölti.

Az első alkalmat követően a települési önkormányzat jegyzője a gyermek óvodai nevelési jogviszonyának fennállásáig június és december hónapban további óvodáztatási támogatást folyósít a szülőnek vagy a családba fogadó gyámnak, ha

- a) a gyermek továbbra is halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül, és
- b) a szülő, a családba fogadó gyám a gyermeknek a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendelet szerinti rendszeres óvodábajárásáról gondoskodik.

Rendszeres óvodába járásnak minősül, ha

- a gyermek az óvodai nyitvatartási napokon naponta legalább 6 órát az óvodában tartózkodik, és
- a szülő által a nevelési–oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § (2) bekezdésének a) pontja szerint igazolt és igazolatlanul mulasztott napok száma együttesen nem haladja meg a munkanapokra eső óvodai nevelési napok 25% -át azzal, hogy a mulasztásból tíz napot július-augusztus hónapokban a 25% megállapításnál figyelmen kívül kell hagyni.

Az óvodáztatási támogatás összege első alkalommal 20.000.- Ft, ezt követően esetenként és gyermekenként 10.000.- Ft.

Az első alkalommal járó óvodáztatási támogatást **természetben** kell nyújtani, amely a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatának került átadásra, akik biztosították a gyermekek érdekében történő felhasználást.

Természetbeni ellátás különösen az óvodás gyermek tanszer, tisztasági csomag, tornaszer, és ágynemű támogatása.

2013. évben első alkalommal óvodáztatási támogatásban részesített gyermekek száma 6 fő, a kifizetett támogatás összege 120.000.- Ft. Második és további alkalommal, de legalább az óvodai nevelési jogviszony fennállásáig támogatásban részesített gyermekek száma 136 fő, a kifizetett támogatás összege 1.360.000.- Ft.

Rendszeres kapcsolatot tartunk a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat családgondozóival. Többek között környezettanulmányok készítésében, a családokkal való kapcsolattartásban adnak segítséget. A krízishelyzetben lévő családokról folyamatos az információ csere. A gyermeket nevelő családoknál a kialakult krízis helyzetet – ami főként anyagi helyzet miatt van - igyekszünk közösen megoldani. A gazdasági válság, a munkanélküliség magával hozza, hogy egyre több család kerül még nehezebb anyagi helyzetbe, fokozatosan nő azok száma, akik segítségre szorulnak, amit azonban csak lokalizálni tudunk, véglegesen megoldani a rendelkezésre álló összegekből nem lehet.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:³

- gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
- gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának

³ Átemelve a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Igazgatója által készített beszámolóból.

biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

1) Gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalatai:

A gyermekjóléti szolgáltatást az önkormányzat intézménye a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat biztosítja.

2007 januárjától 2013. június 30-ig a Békési Kistérségi Társulás szervező tevékenységével létrehozott intézményi társulás keretében Mezőberényen kívül Bélmegyer, Kamut és Murony településeken gesztorintézményként látta el a feladatot. Ezt követően Mezőberény, Bélmegyer, Kamut és Murony Önkormányzatai között félév időtartamra létrejött, 2013. december 31-ig hatályos megállapodás alapján változatlan ellátási területen nyújtotta a szolgáltatást.

A szolgáltatás valamennyi tevékenysége – a gyermekvédelmi törvény szellemiségére és szabályozására építkezve – a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésére, valamint a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését irányul.

A gyermekjóléti szolgálat családgondozói szervezési, gondozási és szolgáltatási feladatokat látnak el. A családgondozás történhet önkéntes megkeresésre, jelzőrendszer által küldött jelzésre, valamint hatósági intézkedést követő együttműködési kötelezőként.

A család gondozása, segítése egy olyan komplex tevékenység, mely a család külső és belső erőforrásaira alapozva a probléma megoldására irányul.

A szolgáltatást igénybevevők együttműködési készségén, valamint a veszélyeztetettség mértékén múlik, hogy a gyermekekkel és azok családjával gyermekjóléti alapellátás keretében foglalkozunk vagy hatósági intézkedéssel védelembe vételi vagy más gyermekvédelmi intézkedések megtétele válik szükségessé.

A segítségnyújtást igyekszünk önkéntes együttműködésre alapozni, amikor **gyermekjóléti alapellátás** keretében kerül támogatásra a gyermek és családja. Ebben az esetben gondozási tervet készítünk, mely tartalmazza a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében elvégzendő feladatok sorát a szülők, a gyermek és a családgondozó számára. Ha a vállaltakat a család nem teljesíti, tovább súlyosbítva ezzel a gyermekeket veszélyeztető tényezőket, akkor családgondozóink javaslatot tehetnek a védelembe vétel elrendelésére a Békés Megyei Kormányhivatal Járási Gyámhivatalánál.

A Járási Gyámhivatal, mint hatóság határozatában elrendeli a **védelembe vételt** és a betartandó magatartási szabályokat.

A védelembe vételt követően a kirendelt családgondozó egyéni gondozási nevelési tervet készít a család és az érintett szakemberek bevonásával. A tervben rögzítésre kerülnek azok a feladatok, amelyek betartásával és ellenőrzésével csökkenthető, illetve megszüntethető a gyermek veszélyeztetettsége.

A védelembe vett gyermekek családjával folytatott munka tapasztalatai alapján elmondható, hogy a pozitív irányú változás, a veszélyeztetettség csökkenése, elhárítása gyakran csak hosszadalmas családgondozói munkával, a szülő és a gyermek megfelelő együttműködésével és a gondozási nevelési terv következetes betartásával érhető el.

Ha a kitűzött határidőig pozitív változás nem történik, a szülők nem működnek együtt, avagy a korábban feltárt veszélyeztetettség tovább súlyosbodik családgondozói javaslattal élünk **más gyermekvédelmi intézkedések megtételére**, a gyermek családjából való kiemelésre.

1. táblázat 2013. évben gondozásban részesülők korcsoportonkénti megoszlása

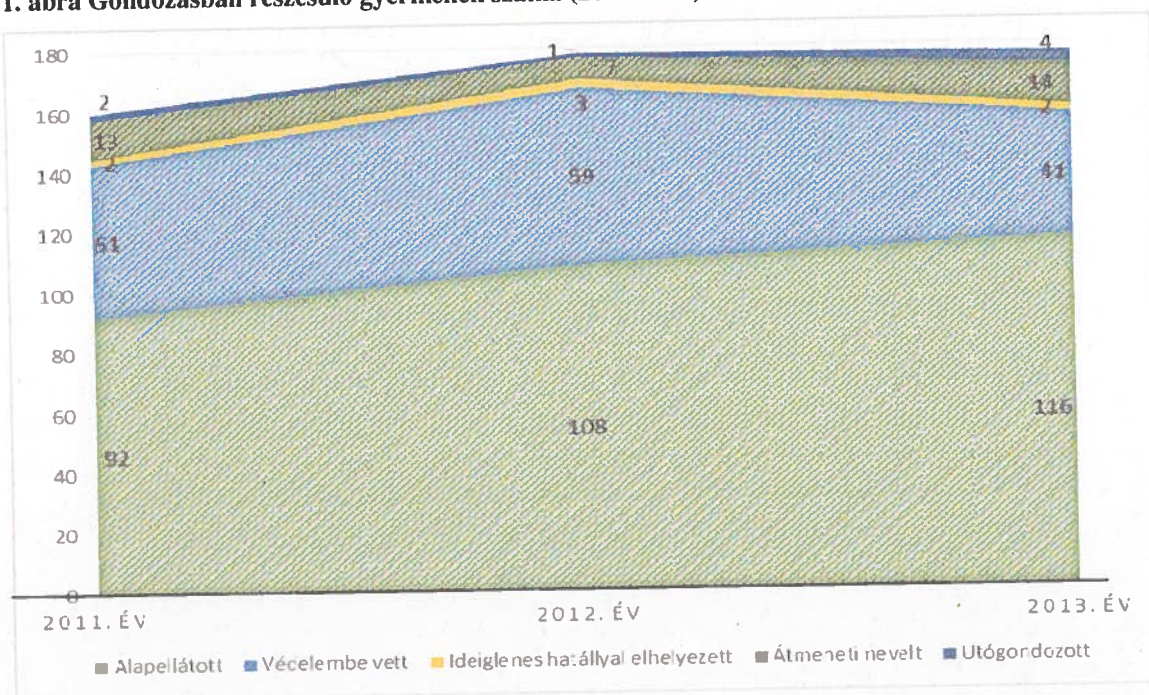
Gondozás típusa	Fiú					Lány					Mindösszesen	Családok száma
	0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	Összesen:	0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	Összesen:		
Alapellátott	7	10	23	26	66	4	5	23	18	50	116	75
Védelembe vett	2	2	11	14	29	3	2	2	5	12	41	25
Ideiglenes hatállyal elhelyezett	0	1	0	1	2	0	0	0	0	0	2	2
Átmeneti nevelt	0	2	4	2	8	1	1	3	1	6	14	6
Utógondozott	0	0	1	2	3	0	0	1	0	1	4	3
Összesen:	9	15	39	45	108	8	8	29	24	69	177	111

A fenti táblázat szemlélteti, hogy 2013-ban összesen 111 család 177 gyermeke került gondozásba, kisebbségük 38,9 %-uk lány. A fiúknál a tavalyi évhez képest megemelkedett a 3-5 éves és a 6-13 éves korosztályba tartozó gyermekek létszáma. A lányoknál ezzel szemben a 0-2 és a 14-17 éves korosztály létszáma nőtt.

Az 1. sz. ábrán látható, hogy az ellátott gyermekek, ezen belül az alapellátásban részesülő gyermekek száma az utóbbi három évben is emelkedő tendenciát mutat. Az elmúlt évhez képest csökkent a védelembe vett gyermekek száma, míg 2012-ben az ellátottak 37%-a volt együttműködésre kötelezett, addig 2013-ban arányuk 23%-ra mérséklődött. Ennek egyik okaként említhető, hogy a hatósági intézkedések megrekedtek, az eljárások fennakadása miatt kevesebb védelembe vételi tárgyalás került megtartásra, mely nem azt jelenti, hogy kevesebb a súlyosan veszélyeztetett gyermek, csak őket jelenleg is alapellátás keretein belül gondozza szolgálatunk.

A tavalyi év folyamán 2 gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére került sor. Átmeneti nevelésben lévő 14 gyermek, 6 családját gondoztuk azzal a céllal, hogy a család alkalmassá váljon gyermekeik családjukba való visszafogadására. Utógondozásban 4 gyermeket és családját segítették családgondozóink.

1. ábra Gondozásban részesülő gyermekek száma (2011-2013)

Veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer bemutatása, működtetése:

A gyermekvédelmi törvény nevesíti a jelzőrendszer tagjait, együttműködési kötelezettséget ír elő számukra, valamint végrehajtási rendeletében meghatározza feladataikat a veszélyeztető okok feltárásában, a veszélyeztettség időben történő felismerésében.

A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének alapvető prevenciós feladata az észlelő-és jelzőrendszer működtetése, melynek célja a gyermeket veszélyeztető tényezők feltárása, elősegítve a problémák időben történő felismerését, valamint azok megoldását. Ennek érdekében koordinálja azoknak a szakembereknek az együttműködését, akik bárhol, bármilyen formában kapcsolatba kerülnek a gyermekkel.

Az észlelő-és jelzőrendszer elsődleges feladata:

- a településen élő gyermekek szociális helyzetének, életkörülményeinek, életformáinak, a közösségi viszonyoknak, ellátó intézményeknek a figyelemmel kísérése
- a gyermekeket általában veszélyeztető okok felismerése, feltárása, megoldásukban segítség nyújtás.

A veszélyeztetettséget észlelő-és jelzőrendszeri tevékenység nem hatósági jellegű, a tevékenység mindenkor a gyermek, illetve a család érdekeit szolgálja. A jelzőrendszer valamennyi munkatársát titoktartási kötelezettség köti.

Városunkban, a gyermekvédelmi munkában résztvevő szakemberek többsége legjobb tudása szerint és a következő elvek, etikai normák betartásával járul hozzá a gyermekjólétet szolgáló módszerek kialakításához és megvalósításához:

- tiszteletben tartja a rábízott egyéniséget és gondoskodik méltósága, egyénisége, jogai megőrzéséről,
- előítélet mentes – nemre, korra, és etnikai hovatartozásra, vallási és világnézeti meggyőződésre, nemi irányultságra, fogyatékosságra és egészségügyi állapotra való tekintet nélkül, valamint bármely egyéb hátrányos megkülönböztetés kizárásával tevékenykedik,

- elfogadja, hogy egy adott cél elérése érdekében kapott információt csak jóváhagyással lehet más célra felhasználni, vagyis,
- tiszteltben tartja a rábízottak magánéletét, továbbá a velük vagy másokkal való kapcsolat során róluk nyert bizalmas információt,
- speciális szakterületen szerzett tapasztalatával és tudásával hozzájárul a veszélyeztetettséget okozó tényező megszüntetésében.

A jelzőrendszeri együttműködés egyik formájaként, a jogszabály beemelte a szociális szakma módszertani eszköztárában szereplő esetmegbeszéléseket, így a szakmaközi megbeszélést és az esetkonferenciát

Kéthavonta, összesen hat alkalommal szerveztünk szakmaközi megbeszéléseket, melyeknek célja a gyermekjóléti szolgálat és az észlelő- és jelzőrendszeri tagok együttműködésének elősegítése illetve hatékonyabbá tétele. A szakmaközi megbeszélés összehívható több szakma képviselőjét érintő aktuális kérdésekben (pl. az óvodáztatási támogatás kapcsán az oktatási intézmények képviselőit, vagy a település egy részén megjelenő speciális gond megoldására) illetve a gyermekjóléti szolgálat és egy szakma együttműködése során felmerülő probléma esetén (pl. nem megfelelő jelzés, kompetencia határok tisztázása érdekében). Az esetmegbeszélés elősegítheti a közös fogalomhasználat kialakítását, a nézetkülönbségek tisztázását. Lényeges kérdés az információcsere módozatainak kialakítása.

Mezőberény Város Önkormányzatának TÁMOP-5.4.9-11/1-2012-0017 sz. pályázati programjában szintén szakmaközi megbeszélések is segítették a humán szolgáltatások hálózati együttműködésének hatékonyságát. Az egyiken lehetőség nyílt arra, hogy a szervezetek egymás tevékenységét, szolgáltatásait még pontosabban megismerjék, ezzel is kiküszöbölve az esetleges párhuzamosságot, valamint rugalmasabbá téve ellátórendszeri szinten a segítő folyamatot. A második alkalommal a változás tükrében került elemzésre a gyermekvédelem jelenlegi helyzete, a szülői szerepvállalás problematikája.

Konkrét esethez kapcsolódóan, a halmozott problémákkal küzdő családok esetében esetkonferenciát 2013-ban 21 alkalommal szerveztünk az érintett szakemberek bevonásával. Az esetkonferencián egy adott esettel kapcsolatban – a gondozási folyamat során akár több alkalommal is – az összes érintett és a lehetséges támaszt jelentő személy, intézmény képviselője részt vesz. Az esetkonferencia célja, a szolgáltatást igénybevevő gyermeket és családot érintő információk cseréje, azok rögzítése, a probléma megoldását elősegítő feladatok meghatározása, illetve elosztása a résztvevő szakemberek és egyéb meghívottak között. Az esetkonferencia tagjainak, résztvevőinek a köre értelemszerűen az esettől, a kliens problémájától függ, így a csoport nem állandó.

Mind a szakmaközi megbeszélésekről, mind az esetkonferenciákról elmondható, hogy magas a részvételi arány. A szakemberek a legtöbb esetben fontosnak ítélik a megjelenést, ami részükről érdeklődést és elhivatottságot mutat a városunkban élő gyermekek jóléte iránt.

A jelzőrendszer aktivitását mutatja, hogy az elmúlt évben összesen 216 jelzést küldtek tagjai a gyermekjóléti szolgálatához, melyek megoszlását az 1. számú ábra szemlélteti:

2. táblázat A jelzőrendszer által küldött jelzések száma

Jelzőrendszeri tagok	Jelzések száma		
	2011. év	2012. év	2013. év
Egészségügyi szolgáltató	9	4	8
Ebből: védőnői jelzés	0	3	3
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgálat	6	9	14
Napközi kisgyermek ellátást nyújtók	2	4	1

Közüoktatási intézmény	190	122	151
Rendőrség	30	21	29
Ügyészség, bíróság	0	0	0
Társadalmi szervezet, egyház, alapítvány	0	0	0
Pártfogó felügyelő	10	5	3
Állampolgár	13	0	1
Járási Gyámhivatal	103	81	6
Összesen:	373	249	216

Az előző évekhez hasonlóan továbbra is az oktatási intézményekből érkezett a legtöbb jelzés, ami az összes jelzés 70%-a. Ebből is érzékelhető, hogy ezek az intézmények találkoznak legintenzívebben a gyermekek magatartási problémájával, a családi konfliktusok okozta feszültségekkel, tanulási problémákkal. Az igazolatlan iskolai hiányzások száma igen magas, a tavalyi évben 55 gyermekről kaptunk jelzést, akik összesen 2925 órát hiányoztak. Ez ugyan jóval alatta marad, 53%-a a 2012. évi adatnak, mely 5446 órára rúgott, de ennek oka nem feltétlenül a gyermekek megváltozott iskolalátogatási szokásaiban keresendő, hanem abban, hogy 2012. szeptember 1-től a tanulók tankötelezettsége a 16. életévük betöltésig tart, ezt követően hiányzásuk esetén az iskola nem küld jelzést a gyermekvédelmi rendszer felé. Azok az igazolatlanul hiányzó gyermekek, akik 16. életévüket betöltötték és nem tanköteles korúak, leginkább kimaradnak az iskolából, legtöbb idejüket otthon, vagy csavargással töltik. Amennyiben időközben mégis a tanulást választanák, másik iskolába való beíratásuk csak a következő tanév szeptemberében lehetséges, mert a magas gyakorlati óraszámok miatt év közben nem tudják felvenni őket. Álláskeresőként a Munkaügyi Központokban jelentkezhetnek, ahol – életkorukból adódóan – sem munkát, sem pedig tanfolyamot nem igazán tudnak nekik ajánlani. Az iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnése pedig további anyagi nehézséget ró a családokra. Egyre inkább tapasztalható a 16 éves korig tartó tankötelezettség bevezetésének nem éppen pozitív hatása. Ugyan az iskolai hiányzások száma alacsonyabb lett, de számos fiatal – kikerülve az oktatási és a gyermekvédelmi alapszolgáltatások rendszeréből – munkaerő-piaci integrációjának esélye csökken, egyre több képzetlen, aluliskolázott felnőtt várható, akiknek foglalkoztatása, vagy segítése további társadalmi problémákat generál.

Szintén megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgálat által küldött jelzések száma, ami leginkább abból adódik, hogy több olyan család költözött Mezőberénybe, akiknek gyermekei gyermekjóléti ellátásban részesültek egy másik településen. Ez esetben a vidéki szakemberekkel való kapcsolatfelvételt követően hamar és gördülékenyen megy az információcsere.

Csökkenett a pártfogó felügyelő által küldött jelzések száma, továbbá drasztikusan, az elmúlt két évet jellemző 106-ról, illetve 81-ről 6-ra csökkent a Járási Gyámhivatalok által jelzett esetek száma. Ennek oka sajnos nem a problémák számának jelentős mértékű csökkenésében keresendő, hanem a kormányhivatalok felállásával az iratanyag átadások, illetve a felhalmozódott, megrekedt ügymenetek miatt nem érkeztek meg időben a jelzések. Tapasztalatunk alapján elmondható, hogy a nem kellő időben történő hatósági intézkedések olykor a gyermekek életében fellépő veszélyeztetettséget is tovább súlyosbíthatták, súlyosbították. A Járási Gyámhivatal szakmai felkészültséggel megerősített munkatársainak nagy erőfeszítésébe került, hogy a hatósági eljárások visszamenőlegesen is lebonyolításra kerüljenek.

A rendőrségi jelzések száma (3. táblázat) a tavalyi évhez képest megnőtt, ezek többsége a szülők közötti elmergesedett viszonyhoz köthető, mivel a konfliktus hevessége rendőri intézkedést tett szükségessé. Ezekben az esetekben a szülők szinte figyelmen kívül hagyják a

jelen lévő gyermeket, annak érzelmi sérüléseit, rémületét, ijedségét. A családi botrányok mellett az elmúlt évben összesen 5 szabálysértést és bűncselekményt elkövetett gyermekről érkezett jelzést.

3. táblázat

Megnevezés		Gyermekek száma		
		2011. év	2012. év	2013. év
Szabálysértést elkövetett	Gyermekekörű	0	8	1
	Fiatalkörű	10	9	2
	Összesen:	10	17	3
Bűncselekményt elkövetett	Gyermekekörű	0	0	1
	Fiatalkörű	3	2	1
	Összesen:	3	2	2

Az előző évekhez képest nagymértékben csökkent a szabálysértést elkövetett gyermekekörűak és fiatalkörűak száma. A bűncselekményt elkövetett fiatalok száma nem emelkedett. A legfőképpen lopás és garázdaság vétségét követik el a fiatalok, akiknek mindegyike már a rendőrségi jelzést megelőzően is szolgálatunk ellátottja volt. Több gyermek már nem csak egy rendőrségi ügyben érintett. A szülők érdektelensége hátráltatja a kivezető út megtalálását, emellett a szakemberek eszköztára sem nyújt kellő segítséget számukra. Továbbra is jellemző, hogy megtalálhatók gyermekekörűak az elkövetők körében.

Összességében elmondható, hogy a jelzések száma az utóbbi 3 év távlatában csökkenő tendenciát mutat, de jellemzően egy-egy jelzés ma már összetettebb problémát takar, többproblémás családokról érkeznek.

Családgondozóink évről-évre küzdenek azzal a nehézséggel, hogy a jelzőrendszer tagjai olykor informálás szintjén beszélnek a családban észlelt problémákról, de annak tényét írásos formában már nehezen vállalják fel, pedig a Gyermekvédelmi Törvény 17. §-a szabályozza a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó jelzőrendszeri tagok jelzési kötelezettségét, s amennyiben valamely e körbe tartozó személy a jelzési kötelezettségének nem tesz eleget, a gyámhatóság - jelzésre vagy hivatalból - értesíti a fegyelmi jogkör gyakorlóját és javaslatot tesz az érintett személlyel szembeni fegyelmi felelősségre vonás megindítására. A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén a gyámhatóság büntetőeljárást kezdeményez.

A gyermekbántalmazás, az elhanyagolás meghatározása, a súlyosság kérdésének az eldöntése és az ebből adódó eljárások megindítása felelősségteljes feladat, ez a jelzőrendszeri tagokra is nagy terhet, olykor dilemmát ró. A napvilágra kerülő eseteknél mind az áldozatoknak, mind a potenciális áldozatoknak nagy szüksége van a körültekintő vizsgálatra és az érdekeiket szem előtt tartó intézkedésekre. A gyermek fizikai és/vagy érzelmi elhanyagolása és bántalmazása magában foglalja a hanyag bánásmód, a szexuális visszaélés minden formáját, amely a gyermek egészségének, fejlődésének, méltóságának vagy túlélésének tényleges vagy lehetséges sérelmét eredményezik.

4. táblázat A bántalmazások, elhanyagolások száma, 2013. év

Megnevezés		Gyermekek száma		
		2011. év	2012. év	2013. év
Bántalmazott	Fizikai	3	8	18
	Lelki	8	12	23
	Szexuális	0	0	0
Elhanyagolt	Fizikai	12	37	24
	Lelki	40	80	48

A bántalmazások száma emelkedő tendenciát mutat a vizsgált három évben, ahol a lelki bántalmazások dominanciája mutatkozik. A lelki eredetű bántalmazások száma közel megduplázódott, a fizikai bántalmazások több mint duplájára, 8-ról 18-ra emelkedtek a 2012. évi adatokhoz képest. Szexuális bántalmazásról a tavalyi évben sem érkezett jelzés. Mind a fizikai, mind a lelki elhanyagolások száma az előző évhez képest összességében 40%-kal csökkent, mely egyrésztől köszönhető a családgondozók és a jelzőrendszeri tagok munkájának, másrésztől pedig annak, hogy a látóköreinkbe került családok egy része egyre magasabb számban jómódú, középosztálybeli egzisztenciával rendelkezik. Az érintett családok köréről elmondható, hogy fő problémák körében a szülők közötti konfliktusok, a család életvitele, esetleges megélhetési nehézségek és szenvedélybetegség állnak.

5. táblázat Szakmai tevékenységmutatók

Szakmai tevékenységek	2011. év		2012. év		2013. év	
	Szakmai tevékenységek száma (halmozott adat)	Érintett gyermekek száma	Szakmai tevékenységek száma (halmozott adat)	Érintett gyermekek száma	Szakmai tevékenységek száma (halmozott adat)	Érintett gyermekek száma
Információnyújtás	3748	142	4225	146	4165	177
Tanácsadás	774	139	1102	160	746	177
Segítő beszélgetés	575	83	701	112	800	177
Hivatalos ügyekben való közreműködés	2078	84	2083	87	1906	115
Családlátogatások	785	160	794	175	792	177
Pszichológiai tanácsadás	196	46	212	37	189	23
Jogi tanácsadás	4	10	60	18	112	18
Konfliktuskezelés	109	53	72	38	185	78

Az 5. táblázat adatait figyelve elmondható, hogy a segítő beszélgetések száma tendenciózus emelkedést mutat. A családok egyre inkább igénylik, hogy családgondozójuk lelki támogatást nyújtson, problémájukat meg tudják vele osztani és tanácsadás, információnyújtást követően közösen találjanak megoldást.

A tavalyi évhez képest az érintett gyermekek számának változatlansága mellett közel duplájára emelkedett a jogi tanácsadások száma. 2011-hez képest viszont közel 300 %-os az emelkedés aránya. A családok egyre többször kénytelenek problémáik megoldásában jogi lépéseket kezdeményezni.

Továbbra is sokszor találkoznak a családgondozók konfliktusokkal terhelt családokkal, ahol vagy a szülők, vagy a szülő gyermekével, vagy más családtaggal állnak konfliktusos viszonyban. Az a tapasztalat, hogy a családok nem rendelkeznek megfelelő megoldási

stratégiákkal ilyen helyzetekre, ezért elmélyednek értelmetlenné tűnő konfliktusokba, melyet segítség nélkül nem képesek megoldani, a tovább mérgesedő a helyzet pedig váláshoz, családok széthullásához vagy a gyermekek kiemeléséhez is vezethetnek. Szinte minden családnál megjelenik az információnyújtás, tanácsadás, családlátogatás, mint szakmai tevékenység.

A családlátogatások a családgondozók tevékenységének egyik meghatározó elemét képezik évről évre stabilan magas számban.

A következő táblázat szemlélteti, hogy a gondozott gyermekeknél, milyen fő a fő problémátípusok jelentek meg. Jól látható, hogy a gyermeknevelési probléma igen jelentős, de legmagasabb számban – ami a problémátípusok között 2013-ban 30%-os arányt képvisel – mégis a szülők vagy a család életvitele jelenti az utóbbi mindhárom évben a legvesélyeztetőbb problémát a gyermekekre nézve. Emelkedik azon családok érintett gyermekeinek száma, ahol a szenvedélybetegség okozza a fő problémát, feltehetően ezzel összefüggésben emelkedik a családon belüli bántalmazások száma is. A szülői elhanyagolás is igen magas arányú probléma kör.

A magatartás, teljesítményszavar több mint felére csökkent az előző év adataihoz képest, bár ez összefüggésbe hozható a 16. éves tankötelezettségi korhatár bevezetésével, ami azon gyermekek esetében iskolaelhagyást jelent, ahol a szülők ráhagyó nevelést tanúsítanak.

6. táblázat Az érintett gyermekek száma a problémák típusai szerint

Probléma típusa	Érintett		
	gyermekek		családok
	száma		
	2011. év	2012. év	2013. év
Anyagi	11	4	8
Gyermeknevelési	20	17	29
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	3	10	4
Magatartászavar, teljesítményszavar	23	42	18
Családi konfliktus (szülő-szülő, szülő-gyermek)	21	32	20
Szülők vagy család életvitele	34	53	52
Szülői elhanyagolás	28	16	18
Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki)	5	5	11
Fogyatékoság, retardáció	11	3	5
Szenvedélybetegség	4	6	12
Összesen:	160	188	177

A 7. táblázat foglalja össze a gyermekek veszélyeztetettségének főbb okait. Kiemelkedő a környezeti főcsoport, melyben foglalt veszélyeztető tényezőkkel az ellátásban lévő gyermekek 85%-a érintett. Ezen belül is a szülők, család életvitele veszélyeztetési leginkább a kiskorúakat. Halmozott adatok vonatkozásában is megfigyelhető, hogy 138 gyermek érintett ezzel a problémával, ami az összes ellátott gyermek 77 %-át teszi ki. Magas arányt mutat még a családi konfliktusok, nevelési problémák és a munkanélküliség miatt veszélyeztetett gyermek száma is.

A magatartási főcsoportban kiemelkednek a tankötelezettségüket elmulasztók, melyben összesen 44 gyermek érintett.

Egyre gyakrabban találkozunk azzal, hogy az egyik szülő fogyatékossgal él, ami még nagyobb odafigyelést igényel a gondozási folyamat során.

Sok családot érintenek az anyagi problémák, 14 család életében ma is ez a legfőbb veszélyeztető tényező a gyermek számára. Halmozott okok között a gondozott gyermekek közel 50 %-nál jelenik meg a probléma.

7. táblázat Veszélyeztetettség fő okai, 2013.

A veszélyeztetettség okai		A veszélyeztetett gyermekek száma	A veszélyeztetettség halmozott okai
Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma		177	-
Környezeti főcsoport összesen		150	697
Ebből:	nevelési probléma	22	102
	szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	56	138
	családi konfliktus	27	75
	szülő(k) betegsége	11	32
	gyermek családon belüli fizikai	4	19
	gyermek családon belüli lelki	0	22
	gyermek családon belüli szexuális	0	0
	gyermek fizikai	0	23
	gyermek lelki	4	49
	egyéb személy, rokonok általi veszélyeztetés	0	14
	iskolai kirekesztés, erőszak	0	9
	kortárs csoport negatív hatása	3	43
	elégtelen lakáskörülmények	5	58
	kilakoltatás veszélye	0	15
	munkanélküliség	18	98
Magatartási főcsoport összesen:		23	137
Ebből:	gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	1	18
	aszociális / antiszociális viselkedés	1	41
	drogfogyasztás	4	9
	alkoholfogyasztás	1	3
	játékszenvedély	0	0
	csavargás	1	22

	tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)	15	44
Egészségügyi főcsoport:		4	41
Ebből:	tartós betegség	0	4
	fogyatékoság	3	6
	magatartás- vagy tanulási zavar	1	31
Anyagi főcsoport (családok száma)		14	79

A gyermekvédelmi munka tapasztalatai alapján elmondható, hogy egyrészt megjelent városunkban a tartós mélyszegénység, növekedett a tartósan szegény családok száma, mellyel párhuzamosan nőtt a veszélyeztetett gyermekek száma, csökkent a szülők motiváltsága, sokan érdektelenné, apatikussá váltak. A szolgálatunkkal kapcsolatba kerülő családok jelentős része rendkívül alacsony jövedelemből és egyre rosszabb lakás- és szociális körülmények között él. Tapasztalataink szerint az esetek számottevő részében egyik, illetve mindkét szülő álláskereső, az ezzel járó anyagi nehézségek a legtöbb családnál konfliktusokat idéznek elő, melyek kezelése több esetben igényelt segítséget. A higiénés és egészségi állapotok is romlást mutatnak, így a gyermekek fejlődési feltételei is rosszabbak, melyek iskolai sikertelenségekhez, lelki betegségekhez és devianciákhoz vezethetnek.

A gyermeknevelés terén főként az jelenti a problémát, hogy a szülők következetlen, ráhagyó nevelési módszereket alkalmaznak, nem fordítanak kellő odafigyelést gyermekeik tanulmányi munkájára, szabadidejének eltöltésére, illetve az életkorukból adódó problémákra.

Kiugróan magas az igazolatlanul mulasztó kiskorúak száma, az iskoláztatási támogatás szüneteltetése sem hozta meg a várt eredményt.

Másfelől 2013-ban említést méltóan emelkedett a jómódú, jó egzisztenciával rendelkező családok száma a gyermekjóléti alapellátásban lévő és a védelembe vett gyermekek között. Itt jellemzően a párkapcsolati problémák jelennek meg, és a válást követő tulajdonjogi viták. A szülők gyermekeiket olykor tárgyként kezelik, bevonva őket a szülők közötti vitákba, nem gondolva arra, hogy ezzel hosszabb távon milyen károkat okozhatnak gyermekeik személyiségfejlődésében.

Speciális szolgáltatások:

Kapcsolatügyi leti szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgálat szolgáltatásának célja, hogy a gyermekek a család felbomlása után is kapcsolatban maradjanak szüleikkel, nagyszüleikkel, testvéreikkel. Ha a gyermeknek ez az alapvető joga valamilyen ok miatt nem biztosított, családgondozóink mediátori (közvetítői) segítséget, semleges helyet, a gyermek számára természetes környezetet (játékokkal berendezett szobát), szakemberek segítségét tudnak felajánlani a cél érdekében. Munkatársaink a látogató szülő és a gyermek kapcsolatának kialakításában, rendezésében, fejlődésében segítenek. A szülők közvetlenül, vagy a Gyámhivatalon, Bíróságon keresztül kerülhetnek kapcsolatba a kapcsolatüggyel. A kapcsolattartás páros hetek szombati napjain 9-12 óra között zajlik, vagy rendkívüli esetben megállapodás szerint hétköznap is lebonyolítható.

2013. évben 34 alkalommal került sor támogatott láthatásra, ahol segítettük a külön élő szülőt, illetve a gyermeket abban, hogy találkozásuk gondtalan és zökkenőmentes legyen. 2013. évben számos fejlesztés történt az eszközök tekintetében, lehetőségünk nyílt új játékok beszerzésére, mely a gyermekek korcsoportonkénti és nemenkénti igényeit is kielégíti, illetve a közös játékot is lehetővé teszi a szülővel, erre kiválóan alkalmas a gyermekek nagy kedvence, legújabb játékunk a csocsóasztal.

Preventív jellegű szolgáltatások:

Táboroztatás:

Szolgálatunk a Spektrum Alapítvány és Mezőberény Város Önkormányzatának támogatásával már több mint 10 éve, évről évre megszervezi nyári napközis táborát, mely elsősorban hátrányos helyzetű gyermekek részére nyújt kikapcsolódásra, felhőtlen és tartalmas időtöltésre lehetőséget a szünidőben. Az együtt eltöltött napok során megszervezett programokkal igyekeztünk olyan értékeket közvetíteni a gyermekek számára, amelyek pozitív hatással vannak személyiségük fejlődésére, erősítik önbizalmukat és fejlesztik kreativitásukat. A táborban önkéntes segítők is részt vesznek. 2013. évben az eddigi évek legmagasabb létszámával működött a tábor, ugyanis 40 fő gyermek vett részt az egy hetes tábor programjain. A legkisebb gyermek középső csoportos óvodás, a legnagyobb 8. osztályos volt. A nagy különbségek ellenére is nagyon jól összeszokott, egymásra odafigyelő csapat alakult ki. A gyermekek szociális érzékenységét, a másság elfogadását fejlesztve a Mécses Egyesülettel együttműködésben kézműves foglalkozást szerveztünk a fogyatékkal élő személyek közreműködésével. A gyermekek teljes elfogadással fogadták a hozzájuk érkező vendégeket, őket a kreatív tevékenységek során nagy figyelemmel és érdeklődéssel figyelték. 2013-ban nyílt először lehetőségünk arra, hogy a Nemzeti Üdülési Alapítvány által meghirdetett Erzsébet táboroztatáson részt vegyünk. A pályázati 20 halmozott hátránnyal küzdő gyermeknek és két kísérőjének adott lehetőséget arra, hogy 6 napot töltsön el Doboz-Szanazug melletti üdülőben, ahol teljes ellátás mellett, vízpart közelében kikapcsolódhattak. A gondozásban lévő gyermekek számára nagyon nagy élményt jelentett többek között az is, hogy a nap végén a táborűz mellett baráti kapcsolatokat építhettek, ápolhattak.

Csoportos foglalkozások:

A 2013-as év is tevékenyen telt a csoportos tevékenységek tekintetében. Családgondozóink nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a gyermekek bizalmát megszerezve tudjanak velük dolgozni. Így erre egy nagyon fontos és jó lehetőség a csoportos alkalmak. Ilyen alkalmakkor a gyermek a vele egykorú közegben sokkal könnyebben megnyílik, sokkal könnyebben mondja el akár rajzban, mozgásos feladatokban, sokszor tudta nélkül is, hogy melyek azok a negatívumok, melyek érték őt, így segítve a munkát azzal, hogy a lehető legkompetensebb segítséget kapja meg a gondozott gyermek.

Tevékenységeink során a csoportfoglalkozásokat három korosztály számára tesszük elérhetővé, így a kisiskolások számára, ahol főként játékos, nagymozgásos feladatok vannak. A mozgásigényüknek megfelelően erre biztosított számunkra egy nagy csoportszoba, ahol a résztvevő 10-12 fő gyermek kényelmesen elfér. A gyermekek számára nyitott a csoport, az alkalmak szervezése kizárólag a délutáni órákban történik a napközis foglalkozásokat követően a szülővel előre egyeztetve. A csoportfoglalkozások során vegyesen vesznek részt fiúk és lányok egyaránt.

A felső tagozatos gyermekek számára már koruknak megfelelően már komolyabb hangvételű tevékenységeket, feladatokat szervezünk a tematikába. A gyermekek önismeretének fejlesztésén keresztül igyekszünk formálni alakuló személyiségüket, a jó és a rossz közötti éles határok szemléltetésével. A kamaszok hozzáállása meglehetősen szélsőséges, így a csoporton belül gyakorta kerül sor az iskolával, szabadidővel, családi környezettel kapcsolatos érzelmek és indulatok kimondása. A foglalkozások zárt keretek között működnek, ahol előre egyeztetve kerülnek a keretek a szülővel és a gyermekkel is. A csoporttematika lányok és fiúk közösségére oszlik, mivel az első próbálkozás rámutatott arra, hogy a kamaszkori első szerelmek miatt kevésbé nyíltak meg a gyerekek egymás előtt. Végül, de nem utolsó sorban lehetősége van a középiskolás gyermekeknek is részt venni a

koruknak megfelelően kialakított foglalkozáson. A hangsúlyt főként a korosztályokban jelenleg megjelenő csavargó, csellengő, céltalanul bolyongó, iskolai hiányzással kapcsolatos problémák miatt a szabadidő hasznos eltöltésére hívtuk fel a figyelmet. Előfordult, hogy az intézményünk által szervezett prevenciós előadások megtekintése volt az egyik alkalom programja, melyet a fiatalok olykor ledöbbenéssel hallgattak. A középiskolás csoport már koedukált és nyílt klubtevékenység.

Kamasz klubot évről-évre működtetünk az általános iskolás gyermekek számára, melyet önkéntes segítő vezetéssel általában havonta szerveztünk meg.

Emellett minden évben szervezünk kreatív foglalkozásokat is, ez minden gyermek számára elérhető, nyílt formában működik. Ilyen alkalmakkor a résztvevők száma eléri az 50 főt.

A csoportalkalmak és résztvevői számot összesítve a következő táblázat szemléltet:

	2011. év	2012. év	2013. év
Csoportok száma (alkalom)	48	56	58
Résztvevők száma (fő)	96	175	246

Ez a tábla is azt mutatja, hogy milyen nagy igény van a közösségformáló csoportos, játékos tevékenységekre.

Szociális nyári gyermekétkeztetés:

A települési önkormányzatok 2013-ban is igényelhetek támogatást a rászoruló gyermekek nyári étkeztetésének biztosítására, így Mezőberény is élt ezzel a lehetőséggel. A gyermekek nyári étkezésének állami támogatását azon önkormányzat igényelhet, amely vállalta, hogy a meghatározott időszakban legalább 44, legfeljebb 54 munkanapon keresztül biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek étkeztetését napi egyszeri meleg étkezés formájában ingyenesen vagy kedvezményesen. 2013-ban a gyermekétkeztetés keretében napi egy tál melegételt biztosított a támogatás 92 fő gyermek részére.

Az étkeztetésbe alapvetően a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek közül a 4-16 év közötti korosztály került bevonásra. Az önkormányzat a tavalyi évben is maximális létszámmra, 200 fő gyermek nyári étkeztetésére pályázott, de csupán 92 gyermek kapott lehetőséget a nyári étkeztetésre. A gyermekek kiválasztásában a családgondozókon túl azok a szakemberek vettek részt, akiknek nagy rálátása van a gyermekek anyagi helyzetére. A kiválasztást nagymértékben nehezítette, az igényelt és a támogatott létszám között különbség.

A támogatott 92 gyermek és családja számára nagy segítséget jelentett a nyári szünidei étkeztetés, melynek lebonyolítása zökkenőmentesen zajlott. Az ebéd a Városi Községhivatal Konyháján készült és került kiosztásra a gyermekek számára. A konyhán dolgozó munkatársak nagy odaadással végezték munkájukat, a menü összeállítása során kedveskedve a gyermekeknek a kedvenc ételeik elkészítésével.

„Légy Te is karácsonyi angyalka”:

Az elmúlt évben negyedik alkalommal került megszervezésre a karácsonyi adománygyűjtés,- és osztás. A programban tevékenyen vett részt a Mezőberényi Nagycsaládos Egyesület, a Mezőberényi Vöröskereszt és a Spektrum Alapítvány. A program keretében 2013-ban 117 gyermek számára juttathattak el családgondozóink játékokat, édességet és ruhaneműt egyaránt. Az adománygyűjtést az idén is, mint minden évben egy zenés műsor zárta, köszönetünket kifejezve ezzel az adományozó lakosság és az adományban részesülő gyermekek számára.

Jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai

A gyermekjóléti szolgálat az éves gyermekvédelmi tanácskozást 2014. március 20-ra szervezte meg. A jelzőrendszeri tagok által erre az alkalomra készített tájékoztatók egyöntetűen azt támasztják alá, hogy jó a munkakapcsolat, szoros az együttműködés jelzőrendszer tagjai között. A szakmaközi megbeszéléseken elhangzott információk jól használhatóak a gyakorlatban, továbbá megerősítést kapnak a szakemberek abban, hogy jól végzik a munkájukat.

Jó gyakorlatnak tartják, hogy az esetkonferenciákon elhangzottakról összefoglalók készülnek, és továbbításra kerülnek jelzőrendszeri tagok felé. A jelzőrendszer tagjai elfogadják és támogatják egymás véleményét, általában konszenzussal jutnak közös véleményre, így a felelősség is megosztásra kerül. A jelzőrendszeri tagok közötti munkakapcsolatot az őszinteség, a hitelesség, lelkiismeretesség, a folyamatos információcsere, rendszeres kapcsolattartás, a segítőkészség, szakmai segítségnyújtás, a megoldáskeresés jellemzi. Nehézséget jelent, hogy nincs megoldás a nem tanköteles korú tanulók esetében a problémák kezelésére.

Hátráltató tényezőként hat a pszichológus és más egyéb segítő szakember (családgyógyász, terapeuta) hiánya, illetve korlátozott kapacitása.

Fejlesztendő területek közé tartozik az információk időnkénti egyoldalúsága, problémás ügyek elhúzódása, egymás feladatellátásának hiányos ismerete, az információk időnkénti egyoldalúsága. Nem elég sokszor hangsúlyozott, hogy a szóbeli tájékoztatások mellett, fontos a papíralapú jelzések megtétele.

Lehetőségként a jelzőrendszeri tagok javasolták a deviáns magatartások és azok káros következményeire vonatkozóan még több felvilágosító előadás szervezését, megtartását. Továbbá a szülőket célzó programok szervezését, ahol gyermekneveléssel, következetességgel hiányával kapcsolatos problémák kerülnének megvitatásra. Hasznosnak ítélnének még több szabadidő hasznos eltöltésére irányuló program szervezését, továbbá az aktuális problémák nyilvánosság előtt történő megvitatását a helyi médiában.

Személyi feltételek:

Település	Létszám (fő)	Képesítés
Mezőberény	3	• Szociális munkás és kapcsolatügyi mediátor • Szociális munkás • Szociális munkás

A családgyógyász szakmai munkáját külső szakemberek is segítik. Heti 4-4 órában pszichológus és mentálhigiénés szakember, heti 3 órában jogászt foglalkoztatunk.

Tárgyi feltételek:

A gyermekjóléti szolgálat tárgyi feltételei megfelelnek a jogszabályi előírásoknak. A 2008-ban felújított épület mind fizikailag, mind infokommunikációs szempontból akadálymentesített. A gondozási tevékenységekre használt irodák irodatechnikával és kommunikációs eszközökkel ellátott.

2) A gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása, ezzel összefüggő tapasztalatok

Bölcsőde

A gyermekek napközbeni ellátását a Humánsegítő Szolgálat működtetésében lévő Városi Bölcsőde biztosítja 56 férőhelyen.

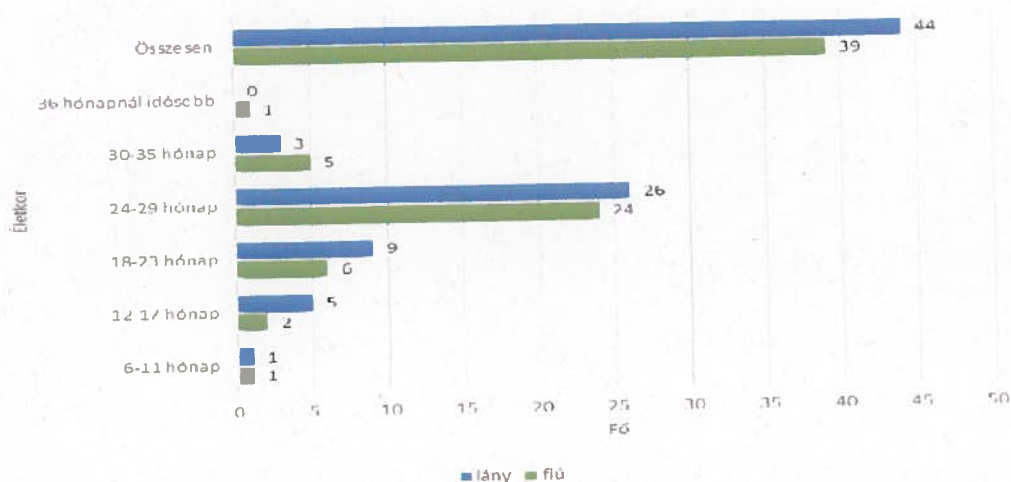
A bölcsőde a családban nevelkedő, 20 hetestől 3 éves korú gyermekek nappali felügyeletét, szakszerű gondozását, nevelését biztosító intézményként a gyermekjóléti alapellátás része.

A bölcsőde a gyermekek gondozásán-nevelésén, túl segíti harmonikus testi-szellemi fejlődésüket az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

2013-ban összességében 83 gyermek vette igénybe a szolgáltatást, az előző évhez viszonyítva 3 fővel többen. Év közben összesen 34 gyermek hagyta el az intézményt, 31 fő óvodába iratkozott, 3 fő pedig betegség, és egyéb okok miatt. Jelenleg 52 gyermekünk van, és hatan várnak a felvételre.

A beíratott gyermekek között a lányok 53%-os arányt képviselnek. Életkort tekintetve dominánsan a két- két és fél éves gyermekek veszik igénybe az ellátást (60%), de a gondozásban megjelennek az egy év alatti gyermekek is.

2. ábra Bölcsődébe beíratott gyermekek nem és életkor szerint, 2013.

A hiányzások miatt a bölcsőde kihasználtsága a beíratott gyermekek létszáma alapján mindig magasabb értéket mutat, mint a jelenlévő gyermekekkel meghatározott.

2013-ban a gyermekek jelenlétére 71,2%-os arány jellemző, míg a beíratott gyermekek aránya 94,6%. Mindkét érték az elmúlt évhez viszonyítva magasabb arányt mutat.

Elsősorban azok a gyermekek kerülnek felvételre, akiknek szülei munkaviszonyban állnak, de a védőnő, gyermekjóléti szolgálat, családgondozó, gyámügyi hivatal kezdeményezésére, a szülő hozzájárulásával felvehető a szociális vagy egyéb okok miatt veszélyeztetett gyermek is, akinek egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés. 2013-ban a gyermekjóléti szolgálat javaslata alapján egy gyermek került felvételre.

2013-ban csökkent a bölcsődébe járó hátrányos helyzetű gyermekek száma, az előző évhez viszonyítva 9 fővel. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 13 főről 9 főre változott, védelembe véve 1 gyermek volt.

8. táblázat Hátrányos helyzetű gyermekek száma, 2013.

	2013. év
RGYK-ben részesülő, ingyenesen étkező	9
Fogyatékos gyermek	-
Tartósan beteg gyermek	-

Három vagy több gyermekes család gyermeke	6
Védelembbe vett gyermek	1
Összesen:	16

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőknek nem kell a bölcsődei ellátásért térítési díjat fizetniük. A három, vagy annál több gyermekes család gyermekei 50%-os kedvezményben részesülnek.

A gyermeki jogok közül kiemelten ügyelünk arra, hogy a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban-nevelésben részesüljön a gyermek. A gondozó-nevelő munka tartalmazza azokat a feladatokat, melyek biztosítják a gyermekek fejlődését, a közösségi életre való felkészítését és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatását.

A bölcsőde gyermekvédelemben betöltött szerepei

a) Szülőkkel való kapcsolattartásra nagy hangsúlyt helyezünk, hiszen ellátásunk a szülői nevelést, az otthoni ellátást egészíti ki. Az együttműködés partneri viszonyt feltételez, mely őszinteségen alapszik. A szülővel való kiegyensúlyozott kapcsolat, a beszoktatás, a napirend, a gondozás, a játék a bölcsődei élet fontos elemei és helyzetei, melyek a gyermeki szükségleteken túl személyiségük egészséges formálására, szociális képességük fejlődésére is kihatnak.

Formái:

- Jelentkezéskor a szülő rövid betekintést nyerhet a bölcsődei életbe.
- Minden szülő kap egy írásos tájékoztatót a bölcsődei életéről.
- Családlátogatás során ismerkedik meg a gyermek a gondozónővel. A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel az otthoni környezetben, a gyermek biztos háttérben fogadja a bölcsőde munkatársát. A gondozónő sok új információ birtokába jut, amit hasznosít a gyermek bölcsődei nevelése során.
- Adaptáció: bölcsődénkben a két hetes szülővel történő beszoktatást ajánljuk és javasoljuk
- Szülőcsoportos megbeszélés, ahol a kisgyermeknevelők a szülők gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekben tudnak segítséget nyújtani. (bölcsőde- óvoda átmenet, szobatisztaság, beszédfejlődés)

b) Gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagja

A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer tagjaként együttműködik mindazon intézményekkel, szakemberekkel, akikkel a gyermek ellátása során kapcsolatba kerül, így a védőnőkkel, az óvodákkal, a gyermekjóléti szolgálattal. A bölcsőde gyermekvédelmi feladatait a bölcsőde szakmai vezetője látja el, aki rendszeresen részt vesz a gyermekvédelmi esetmegbeszéléseken, estkonferenciákon.

c) Preventív programok

Nyílt rendezvényeink a gyermek,- szülő,- kisgyermeknevelő kapcsolatrendszer erősítését szolgálják.

Minden év áprilisában **nyílt hetet** tartunk, amikor a szülők gyermekükkel együtt betekinhetnek a négy bölcsődei csoport életébe, a nevelői-gondozói munkába, valamint megismerhetik a gyermekek igényei szerint kialakított környezetet, és a játszóudvart. Az utolsó napokban a beiratkozás is megtörténhet.

Évente két városi szintű programot szervezünk, immár hagyományosan. Tavasszal a **Gyermeknapot**, ősszel pedig a **Szüreti mulatságot**. Mindkét rendezvényen 200 fő résztvevőt láthattunk vendégül.

Zártkörű rendezvényeinkre csak a gyermekek és szűk család kap meghívást. Ilyen a farsang, a húsvét, az anyák napja, a télapó ünnepség, a karácsony, és a családi délutánok. A bölcsődei élet színesítése érdekében, valamint hogy a gyermekek még több, számukra kedves élménnyel gazdagodhassanak, több kisebb programot szervezünk, mint a lovas kocsizás, játszótéri mókázás, fagyizás, séta a természetben, termések, falevelek gyűjtése.

A szülő- gyermek kapcsolatának erősítésére is több lehetőséget kínálunk:

Játzócsoporthoz: A családi nevelés támogatását segítő szolgáltatásunk megfelelően felszerelt csoportszobában valósul meg, kedvező körülményeket teremtve a gyermekek szüleikkel, hozzátartozóikkal való együttjátszásra. Munkanapokon fogadjuk a 0-3 éves korú gyermekeket és szüleiket, előzetes bejelentkezés után. A játzócsoporthoz háziasszonya szakképzett kisgyermeknevelő, aki szervezi a programokat, gondoskodik a szükséges feltételekről, eszközökről.

A játzócsoporthoz:

- a gyermekek a szüleikkel együtt kellemes, barátságos környezetben, tartalmasan tölthetik szabadidejüket,
- a szülők kötetlen formában beszélgethetnek a gyermeknevelési kérdésekről
- tanácsokat, segítséget kérhetnek a korosztály nevelésében jártas szakemberektől
- betekintheznek a bölcsődei életbe, megfigyelhetik a nevelés-gondozás módszereit

Bölcsődei Ringató

Havi rendszerességgel működő csoport, melynek célja hogy megismertessük a várandós, és kisgyermekes szülőket a 0-3 éves korú gyermekeknek szóló versekkel, énekekkel, mondókákkal, ölbeli játékokkal. Kisgyermekgondozóink a „simogatók”, „tapsoltatók”, „lovagoltatók” gyakorlati alkalmazásának elsajátításában is segítséget nyújtanak.

Baba-mama klub

A gyermekekkel érkező szülők heti egy alkalommal, védőnő vezetésével beszélgethetnek, megosztják egymással tapasztalataikat, szükség esetén szakembertől kérhetnek gyermeknevelési tanácsokat.

Személyi feltételek

Szakképzettség	Jogviszony	Képesítés
1 fő bölcsődevezető	főállás	szakképzett csecsemő és kisgyermeknevelő
6 fő szakgondozó	főállás	szakképzett csecsemő és kisgyermeknevelő kisgyermeknevelő BA
4 fő szakgondozó	részmunkaidő	szakképzett csecsemő és kisgyermeknevelő kisgyermeknevelő BA
1 fő szakács	főállás	szakács
2 fő technikai dolgozó	főállás	
élelmezésvezető	kapcsolt munkakör	élelmezésvezető

Továbbképzések:

A gyermekjóléti szolgálat és a bölcsőde munkatársainak végzettsége megfelel a jogszabályi előírásoknak. Az intézmény minden évben nagy hangsúlyt fektet arra, hogy dolgozói számára elérhetővé tegye a szakmai személyiségük fejlesztéséhez, karbantartásához hozzájáruló képzéseket. Rendszeresen részt vesznek a munkájukat segítő konferenciákon, így az áldozatvédelmi konferencián, szakmai napokon, work shop-okon.

Számos képzési programot kínált Mezőberény Város Önkormányzatának TÁMOP-5.4.9-11/1-2012-0017 azonosítószámú projektje is, mely a „Szociális szolgáltatások hálózati együttműködésének fejlesztése Mezőberény szociális ellátási területén” címet viseli. A program keretében munkatársaink részt vehettek kommunikáció és konfliktusmenedzsment tréningen, burn-out tréningen és csoportos szupervízió. A szakmai személyiségük karbantartását segítette Bagdy Emőke előadása.

A városban működő szociális szolgáltatók intézményközi hálózatának kialakítását célzó szakmaközi megbeszélések segítették a szakemberek együttműködését, egymás jobb megismerését.

Minden kollégánk részt vett a Nemzeti Családpolitikai és Szociális Intézet által meghirdetett TÁMOP-5.4.10-12/1-2012-0001 azonosítószámú „Szociális képzések rendszerének modernizációja” című kiemelt projekt képzéseiben, melyeken családgondozóink felfrissíthették tudásukat, gyakorlatban hasznosítható ismeretekkel gyarapíthatták eszköztárukat a konfliktuskezelésben, a gyermeki rajzok elemzésében, szenvedélybetegség, illetve a család, mint erőforrás témakörökben. A képzések alkalmat adtak kapcsolatok építésére, tapasztalatcserére is.

3) Gyermek átméleti gondozásának biztosítása

Helyettes szülői hálózat

A gyermekjóléti szolgálat koordinálásával működtetjük a szolgáltatást, mely a gyermekek átméleti gondozását biztosítja. A szülő kérelmére vagy beleegyezésével, ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátást biztosít, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte, vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban megoldani nem tudja. 2013. évben két helyettes szülői pár összesen 4 férőhelyet biztosított. A szolgáltatásra már hosszú évek óta nem jelentkezik igény.

4) Védőnői Szolgálat

A Védőnői Szolgálat ellátási területe Mezőberény és Csárdaszállás 0-18 éves korú lakosságára, valamint a felnőtt lakosság azon rétegére terjed ki, akik szoros kapcsolatban állnak ezzel a korosztállyal, illetve valamilyen lakossági szűrésben érintettek.

A védőnői tevékenység célja a prevenció /megelőzés/:

- az egészséges személyeknél az egészséges életmód, az egészséges környezet, az egészséges életkörülmények, egészséges személyiségfejlődés biztosítása.
- egészségmegőrzés, egészségfejlesztés.
- kockázati tényezők kiküszöbölése,
- a visszaesés megelőzése.

A gyakorlatban ez a széles skálájú feladat személyes, verbális felvilágosítás, kiscsoportos megbeszélés, védőnői tanácsadás. A védőnői munkamódszer alapja a személyre szóló gondozás, a családban történő folyamatos megkeresés, nyomon követés.

A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós,

gyermekágyas anya, 0-6 éves korú gyermek, ill. olyan 6-16 éves korú gyermek él, aki nem jár semmilyen közösségbe.

Az óvodai egészségügyi tevékenységek közé tartoznak a tisztasági vizsgálatok, fejtevésség vizsgálatok és az egészségnevelés.

A Védőnői Szolgálat – a jelzőrendszer tagjaként – a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot is ellát a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a magzat, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében.

A védőnő gyermekvédelmi feladatát törvényi, jogszabályi keretekben, módszertani útmutatókban, szakmai ajánlásokban, iránymutatásokban foglaltak szerint köteles végezni, teljesíteni.

Az Iránymutatás célja a családok számára magas színvonalon, az esélyegyenlőség elveinek betartásával biztosítani a területi védőnői ellátást, különös tekintettel a gyermekvédelmi tevékenységre, a gyermekjóléti szolgálattal, a bölcsőde munkatársaival való együttműködésre.

A védőnők figyelemmel kísérik az újszülöttek, csecsemők, kisgyermekek testi-lelki- és szociális jólétét. Ha ebben bármilyen eltérést észlelnek, amit kompetenciáikon belül nem tudnak jó irányba előmozdítani akkor azt szóbeli jelzést követően írásban jelezik a megfelelő intézménynek.

A területi védőnő alapadatai a gyermekvédelemben:

- Nyilvántartást vezet a körzetében bejelentett laccímmel rendelkező/életvitel szerűen élő várandós anyákról
- Tájékoztatja a szülőt a jogairól és kötelezettségeiről,
- Célzott és szükséglet szerinti gondozást végez családlátogatás és védőnői tanácsadás keretén belül.
- Írásban értesíti a gyermekjóléti szolgálatot és a házi gyermekorvost várandós anya szociális válsághelyzete esetén, vagy ha a szülő megtagadja a védőnői ellátást, illetve gyermek veszélyeztetettségének észlelése esetén,
- Hatósági eljárást kezdeményez azonnali beavatkozást igénylő esetekben,
- Részt vesz a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer esetmegbeszélésein, esetkonferenciáin, a gyermekjóléti szolgálat éves tanácskozásán
- Együttműködik az oktatási intézmények egészségfejlesztő munkájában /pl. óvoda, iskola/
- Írásban tájékoztatót készít az éves gyermekvédelmi tevékenységről a gyermekjóléti szolgálatnak, szakmai felügyeletnek.

Várandós gondozás

Várandós gondozásunk során a 2013-es évben válsághelyzetbe nem került egy kismama sem a várandóssága 9 hónapja alatt. Veszélyeztetettsége miatt fokozott gondozást igényelt éves szinten több kismama, akiknek egy része egészségügyi okok miatt, más része szociális körülményei miatt került ilyen helyzetbe, illetve vannak olyanok is, akik mindkét szempontból veszélyeztetettek.

9. táblázat Veszélyeztetett várandósok száma, 2013.

	Szociálisan	Egészségügyi szempontból	Mindkét szempontból
	veszélyeztetett		
1. sz. körzet	13	8	6
2. sz. körzet	0	6	0
3. sz. körzet	12	8	13

4. sz. körzet	0	10	0
5. sz. körzet	0	2	0

A születések számában 2013-ban egy ugrásszerű emelkedés tapasztalható, 122 újszülött látott napvilágot. Az előző évhez viszonyítva másfélszeresre nőtt, felülmúlva a 2005- 2010 közötti száz feletti születésszámú éveket is. Ez a tendencia az idei évben sajnos nem folytatódik, a születésszám várhatóan a tavalyi évre jellemző adat közel felére csökken.

10. táblázat Születések számának alakulása

Év	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Fő	92	98	85	101	113	102	105	102	103	88	82	122

Az iskola egészségügyi tevékenység keretén belül a tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fej tetvességi vizsgálatok, szomatikus fejlettségi vizsgálatok, csoportos egészségnevelés és egyéni mentális gondozás történik.

Programok

A szolgálat védőnője működteti a bölcsődében heti rendszerességgel a Baba-mama klubot, ahol a gyermekekkel érkező szülők, megosztják egymással tapasztalataikat, szükség esetén gyermekgondozási, gyermeknevelési tanácsokat kérhetnek.

Személyi feltételek

A feladatot jelenleg 4 területi védőnő, és 1 iskolavédőnő látja el. Az 5-ös számú területi körzet vegyes körzetté lett alakítva, melynek része a gimnázium és Csárdaszállás, az 1 számú iskolavédőnői körzet tartós helyettesítéssel van megoldva.

A védőnők rendszeresen részt vesznek elméleti és gyakorlati továbbképzéseken, ahol lehetőségünk nyílik szakmai tudásuk aktualizálására, fejlesztésére.

Közöttük, két oktató védőnő segíti a főiskolás védőnő hallgatók képzését, egy kolléganőnk a Magyar Védőnők Egyesületének Elnökségi tagja.

Tárgyi feltételek

A tanácsadó felszereltsége megfelel a szakmai minimumfeltételeknek. Az oktatási-nevelési intézményekben az orvosi szobák kialakítása megtörtént, felszereltségük a rendeletben előírt minimum feltételeknek megfelelnek, alapvetően hiányzik a számítógép.

4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.⁴

Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala 2013. márciusában tartott ellenőrzést a Munkácsy u. 10. sz. alatti Bölcsődében. Megállapítást nyert, hogy az épületben sem ellátott gyermek, sem szakmai személyzet nincs, az épületben a szolgáltatás tartósan szünetel. A Bölcsőde működéséi engedélye visszavonásra került 2013. 05. 12-én, a BEC/01/896-1/213. sz. határozatban.

⁴ Átemelve a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Igazgatója által készített beszámolóból.

A Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalánál kezdeményeztük az egyik helyettes szülő elhalálása miatt a helyettes szülői szolgáltatásra vonatkozó működési engedélyünk módosítását. A módosított működési engedély kiadása előtt a Gyámhivatal helyszíni ellenőrzést tartott az engedélyben feltüntetett helyettes szülőnél, és a szolgáltatás ellátására alkalmasnak tartotta a körülményeket. Működési engedélyünk 2014. 01. 22-én módosításra került négy férőhelyről három férőhelyre, amit egy házaspár biztosít.

5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).⁵

A jövőre vonatkozó javaslataink között is nagy hangsúlyt képviselnek a prevenciók tevékenységek.

A családokat érintő problémák sok esetben nem az egyéni életben gyökereznek, hanem társadalmi okokra vezethetők vissza. Szükséges ezért, hogy az egyéni esetkezelésen túl a közösségközpontú megközelítés is előtérbe kerüljön, ezzel elérve minél több család esetében a társadalmi integrációt, inklúziót. Ehhez feltételezzük a humán szolgáltatók közötti hálózati együttműködést, melynek hatékonyságát, valamint a partnerkapcsolatokat a TÁMOP-5.4.9-11/1-2012-0017 sz. program keretében is fejlesztjük, a közös gondolkodást, cselekvést helyezve a középpontba.

Közösségközpontú programok között szerepelhetnének a különböző célcsoportokat megszólító rendezvények, mint például a családi nap, iskolai szünetekhez kapcsolódó táborok, szabadidős tevékenységek. Hasznos lenne olyan új közösségi terek létrehozása, a meglévők fejlesztése, melyeknek célja, hogy a szabadidő hasznos eltöltésének biztosításával a fiatalok elkerüljék az olyan közösségeket, ahol a drog, az alkohol, a dohányzás és a kriminalizálódás veszélyeinek vannak kitéve.

A pályázati lehetőségeket a jövőben is szeretnénk kihasználni, melyeknek célja a közösséghez való tartozás igényének kielégítése, új kapcsolatok, baráti társaságok kialakulásában való segítségnyújtás, a fiatalság lelki, mentális egészségének megőrzéséhez, fejlesztéséhez való hozzájárulás, a deviáns viselkedésminták kialakulásának megelőzése, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szocializációjának elősegítése.

Ehhez hasonló lehetőségként tekintünk a munkánkat segítő közösségformáló csoportos tevékenységekre a gondozott gyermekek és szüleik bevonásával.

Emellett fejlesztendő területnek véljük a hatóságokkal való kapcsolattartást, közös gyermekvédelmi tevékenységet, egy ún. ifjúságvédelmi őrzéssel. Az őrzéssel elsődleges célja a csellengő, kiskorúak felkutatása, a dohányzó, alkoholt esetleg kábítószer fogyasztó fiatalok kiszűrése. Az őrzéssel időpontjai ezért zömében az éjszakai órákra esnének. A közös munka eredményeként kiemelt figyelmet szentelhetnénk a szórakozóhelyekre, diszkókra, italmérő egységekre. Több vidéki településen kiváló eredményeket értek el a kollégák. Miskolcon 59 esetben kellett a kollégáknak intézkedniük, 20 esetben csellengő gyermeket tereltek az otthonába, 36 gyermek esetében segítettek a teljes lerészegedéssel félholt állapotban fekvő gyermek hazakerülésében, ellátásában. Ezekben az esetekben egyrészt a prevenció, másrészt a szülői szerepvállalás és a felelősségvállalás, következetes nevelés lenne a hangsúly. Családgondozóink partneri kapcsolatot ápolnak a Mezőberényi Rendőrség munkatársaival, illetve a Mezőberényi Polgárőrség önkénteseivel is. A programmal kapcsolatban előzetes egyeztetésekre van még szükség a bevonni kívánt szakemberekkel, jelzőrendszeri tagokkal.

6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen

⁵ Átemelve a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Igazgatója által készített beszámolóból.

készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.⁶

Mezőberény Város Önkormányzata rendelkezik Bűnmegelőzési és közbiztonsági Konceptióval. A koncepció célja az önkormányzat közbiztonsági és bűnmegelőzési elképzelési tervének megfogalmazása, a megvalósítandó azonnali, rövid, közép és hosszú távú célok kijelölése. Fontos célja az életminőséget javító közbiztonság megteremtése. Cselekvési programjai közül a legfontosabbak a közterület rendjének biztosítása, a gyermek és fiatalkorú bűnözés csökkentése, ifjúságvédelem, droghasználat és kábítószer- bűnözés csökkentése, családon belüli erőszak megelőzése annak kezelése stb..

A prevenciós tevékenység során elsősorban a halmozottan hátrányos helyzetűekre, a veszélyeztetett gyermek és fiatalkorúakra, illetve a visszaesőkre kell koncentrálni. A megelőző munkában be kell vonni a rendőrséget, a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálat munkatársát, védőnői szolgálatot, az iskola vezetését.

A családon belüli erőszak megelőzésénél fontos a probléma korai feltárása. A veszélyeztetett populáció elsősorban a nők és a gyerekek fontos, hogy legyenek tisztában azzal, hogy sérelmükre elkövetett erőszakos cselekmények esetén kihez fordulhatnak segítségért. Növelni kell az áldozatok részéről a bejelentési aktivitást, tudatosítva, hogy csak akkor lehet segíteni, ha szakemberekhez fordulnak. Az önkormányzat szociális ellátó rendszere a háziorvosi szolgálat, a védőnő, a családsegítő szolgálat, óvoda és iskola, a szomszédok sokat tehetnek az észlelés érdekében.

2013. évben a családon belüli erőszak miatt alkalmazott rendőri intézkedések során a Mezőberényi Rendőrőrs illetékességi területén a vonatkozó jogszabályok szigorú betartásával összesen 2 esetben került sor távoltartás foganatosítására.

A Mezőberényi Rendőrőrs keretében továbbra is gondoskodnak a gyermekek bűnmegelőzési, közlekedési képzéséről, mivel az ilyen életkorban elsajátított ismeretek hosszabb távon is a magas szintű közlekedési kultúrát, illetve a jogkövető életmódot segítik elő.

A Mezőberényi Kistérségi Általános Iskola tanulóival, a szülői munkaközösséggel, a tantestülettel és az intézmény vezetésével történő kapcsolattartás céljából csatlakozott a Rendőrőrs az „Iskola rendőre” programhoz, és az általános iskola három osztályában végrehajtják a D.A.D.A. program oktatását is.

Kiemelkedő volt a „Közlekedésbiztonsági nap” elnevezésű rendezvény, melyen 1.200 általános iskolai tanuló és 400 felnőtt vett részt, és amely során lehetőség volt a közlekedési szabályok elsajátítására, azok felelevenítésére, illetve újabb ismeretek megszerzésére.

A Mezőberényi Rendőrőrs rendőrei feladataik ellátása során figyelmet fordítottak az oktatási intézmények közelében az iskolába haladó, vagy onnan távozó gyermekek közlekedésének segítésére, a balesetek megelőzésére, illetve a szabálysértések és bűncselekmények megelőzésére.

A „Zebrazsaru” program keretében ezen alkalmakkor az általános iskolás gyermekek közül erre a célra felkészített „sulizsaruk” láttak el forgalomirányítást rendőrségi felügyelet mellett. Az Orlai Petrics Soma Kulturális Központ által szervezett gyermeknapi rendezvény keretében a helyes közlekedésre való felkészítés céljából az általános iskolások részére kerékpáros vetélkedőt tartottak.

(A gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett

⁶ A Mezőberényi Rendőrőrs 2013. évi tevékenységéről szóló beszámoló felhasználásával készült.

bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása a beszámoló 3. pontjában került bemutatásra.)

7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).⁷

Városunkban közel 70 civil szervezet működik, mely kulturális, sport, szociális, egészségügyi és szabadidős tevékenységi területeket fog össze. Az önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés jónak mondható. A civil szervezetek feladatok felvállalásával, véleményezéssel segítik az önkormányzat munkáját, az önkormányzat pedig lehetőségeihez mérten anyagi támogatást biztosít számukra feladataik ellátásához, működésükhöz.

A civil szervezetek közül legcélzottabban a Tízváros Alapítvány tevékenysége irányul a mélyszegénységben élők, és a romák felzárkóztatására. A város piacssarnokának egyik részében működtetett eXtrém Parkjában a kamaszoknak biztosítanak lehetőséget energiáik képességekben történő kibontakoztatására, szabadidejük hasznos eltöltésére.

Az elmúlt évben adta át a Kincseház Községi Központot Mezőberény romák lakta városrészében, ahol – programjuk szerint – azoknak a Mezőberényben élő családoknak szeretnének segítséget nyújtani, akik ki akarnak törni a mélyszegénységből és biztonságban szeretnék tudni gyermekeik jövőjét. Drogprevencióval, bűnmegelőzéssel is kívánnak foglalkozni.

Mezőberény, 2014. május 15.

Készítette: Mészáros Erika, a Mezőberényi Polgármesteri Hivatal Szociális Csoportja,
Kovács Edina, a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Igazgatója,
valamint a 6. rész tekintetében felhasználásra került a Mezőberényi Rendőrőrs
2013. évi beszámolója

⁷ Átemelve a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Igazgatója által készített beszámolóból.

Mezőberény Város Óvodai Intézménye
5650 Mezőberény, Liget tér 5.
OM azonosító: 028138
Telefon /fax: 66/421-870;
E-mail: ovoda@mezobereny.hu

Ikt. Sz.: VIII/11-7/2014.

Ügyintéző: Kissné

Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat
5650 Mezőberény Juhász Gy. u. 1.

Kovács Edina
Igazgató részére

Tárgy: intézményi gyermekvédelmi munka

Tisztelt Igazgató Asszony!

Mellékleten küldöm Mezőberény Város Óvodai Intézményében folyó gyermekvédelmi munkáról készített összefoglalót a megküldött szempontsor alapján.

Mezőberény, 2014. május 12.

Tisztelettel:

Kissné Wagner Mária
Kissné Wagner Mária
óvodavezető

Összefoglaló a Mezőberény Város Óvodai Intézményében végzett gyermekvédelmi munkáról - 2014. május

Az óvodák gyermekvédelemben betöltött szerepe

Az óvoda az köznevelési intézmény, ahol szoros a családokkal való kapcsolat. Általában a család tekinthető a nevelés döntő tényezőjének, a gyermekvédelmi esetekben azonban gyakran az intézményes nevelés válik fontosabbá.

A gyermekvédelmi tevékenység a nevelőmunka szerves része, minden óvodapedagógus feladata. Elsődleges feladat a prevenció, azaz a problémák minél korábbi felismerése, hatékony kezelése, súlyosabbá válásának megelőzése.

Az óvodapedagógusok feladata: a gyermekek megismerése, megfigyelése, aktuális neveltségi és fejlettségi szintjük felmérése, a szociális-, és családi körülményeik feltárása.

Elsősorban a szülők, gondviselők jogosultak arra, hogy döntsenek gyermekük testi, szellemi fejlődésével kapcsolatban. A szülő kötelessége, hogy gondoskodjon gyermeke értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről, biztosítsa gyermeke óvodai nevelésben való részvételét.

A szülői házzal való együttműködés javítása folyamatos feladatunk. Ennek érdekében a szülői értekezletek, fogadó órák idejét úgy választjuk, hogy a lehető legjobban alkalmazkodjunk a szülők szabadidejéhez. A csoportvezető óvónők egyéni megítélés alapján élnek a családlátogatás, mint kapcsolattartási forma lehetőségével.

A szülők gyakran fordulnak az óvodában dolgozó pedagógusokhoz problémáikkal, vagy ha kérdésük van gyermekük nevelésével kapcsolatban.

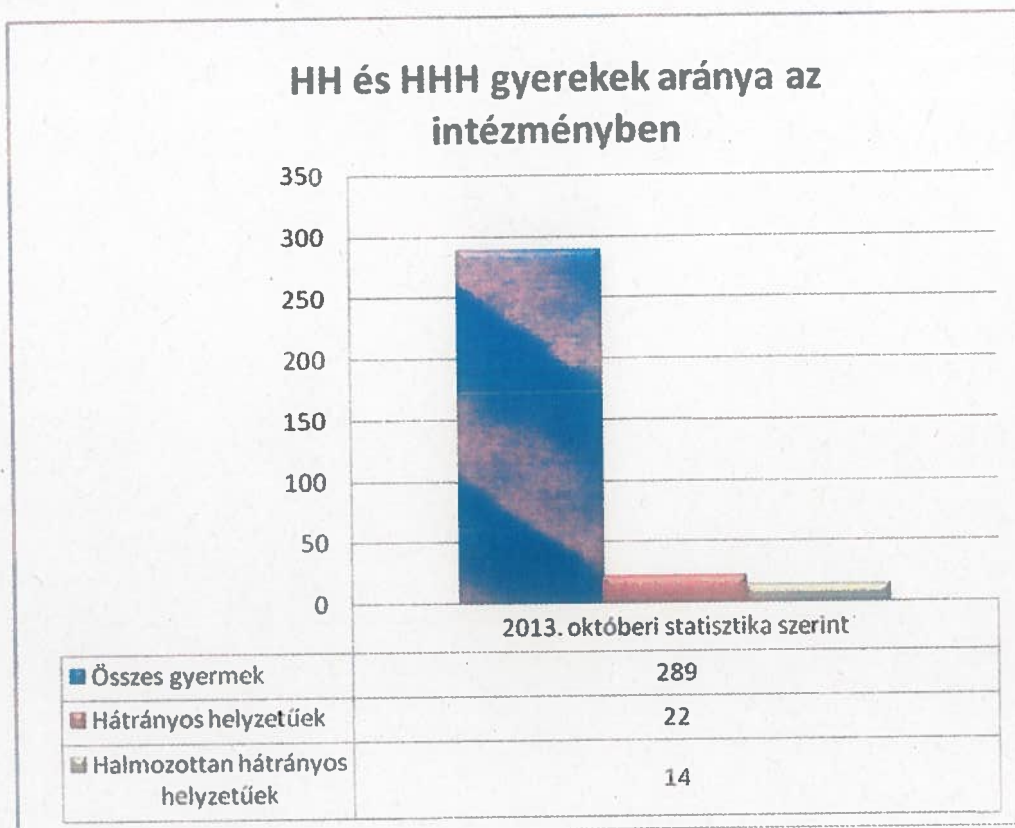
Milyen intézkedésekkel, programokkal segítik az óvodákban a veszélyeztettség megelőzését, illetve megszüntetését?

Az óvodapedagógusok minden nevelési év elején szociokulturális héttér-vizsgálatot készítenek. Csoportonként kitöltésre kerül, a „veszélyeztetettséget felderítő lap”, melyből kitűnik mely gyerekekre, családokra kell a nevelési évben fokozottabb figyelmet fordítani. A veszélyeztettség felderítésének eredményei, a gyermekvédelmi esetek feltérképezésében jelentenek segítséget. A vizsgálat eredményeit a nevelőközösség megbeszéli, elemzi, az éves feladatok meghatározásakor figyelembe veszi az eredményeket (pl. réteg szülői értekezletek megtartásának szükségessége, családlátogatás esedékessége stb.). A problémákat észlelve - a legtöbb esetben - azokat enyhíteni tudjuk, a szülőkkel kialakított tapintatos, személyes kapcsolat során és szükség szerint a jelzőrendszer tagjait is bevonva.

Veszélyeztetett gyermekek, problémás családok miatt az elmúlt időszakban többször voltunk esetmegbeszélésen. Egy esetben ez sem vezetett eredményre, - elsősorban az édesanya felelőtlen magatartásának köszönhetően, - a gyermek néhány hónap elteltével a családból kiemelésre került. Egy másik családból további két óvodás korú gyermek került kiemelésre, szintén az anya magatartása miatt, melyet nem az óvodás korú gyermekeivel követett el.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodán belüli aránya

A 2013-ban a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet más szempontok alapján került megállapításra a változó jogszabályok miatt, ennek következtében az ilyen gyermekek száma jelentősen lecsökkent.

Intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködések és azok tapasztalatai

Intézményünk a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása érdekében rendszeres kapcsolatot tart fenn intézményekkel, szervezetekkel.

- Rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás: Szakorvosok, védőnők - gyermekek egészségügyi ellátását végzik. A kapcsolat formája: egészségügyi vizsgálat, szűrés, beutalás kezelésre, konzultációk, adategyeztetés, kölcsönös segítségnyújtás.
- Pedagógiai szakszolgálat: elvégzi a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési tanulási nehézséggel küzdő gyermekek egyéni fejlesztését, speciális vizsgálatait. Feladatuk a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben. A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel.
- Gyermejkölési szolgálat, családsegítő szolgálat, gyámügyi hivatal: közös tevékenységünk a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, esélyegyenlőség biztosítása. A kapcsolat formája: esetmegbeszélésen, előadásokon, rendezvényeken való részvétel, segítség kérése, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt.

- Általános iskola: közös célunk a gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésével, továbbá információk továbbítása a szülőknek. A kapcsolat formája: kölcsönös látogatás, szakmai fórum, rendezvényeken való részvétel, konzultációk, információcsere, szülői értekezletek, kölcsönös segítségnyújtás.
- Bölcsőde: kapcsolatunk célja a gyermekek óvodai beilleszkedésének segítése a bölcsőde – óvoda átmenet megkönnyítésével. A kapcsolat formája: kölcsönös látogatás, konzultációk, információcsere, kölcsönös segítségnyújtás.

Eredményes az összetartás a helyben működő intézményekkel, a családokkal foglalkozó szakemberekkel, védőnőkkel, gyermekorvosokkal.

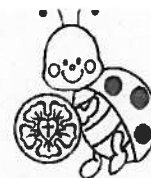
Legnagyobb hozadéka a jelzőrendszeri munkának van: nem marad az óvoda, az óvónő, a gyermekvédelmi felelős egyedül a problémákkal. Mindig számíthat a jelzőrendszer tagjainak segítségére, a megbeszéléseken több szakember szemszögéből látjuk a problémát. A kerekasztal megbeszéléseken már időben értesülünk az újonnan óvodába érkező „problémás” családokról, és ez nagyban segíti munkánkat, hisz amikor bekerül a közösségbe a gyermek, már ismerjük a családi helyzetét esetleges veszélyeztetettségét.

Mint óvodavezető a gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolattartásom folyamatos. A gyermekek jellemzéseit minden esetben áttekintem a kiemelt figyelmet igénylő eseteket nyomon követem. 2013 nyarán esetmegbeszélésen is részt vettem – a veszélyeztetés súlyossága folytán. A gyámügyi hivatal munkatársaival az elmúlt időszakban két alkalommal folytattam megbeszélést, mindkét alkalom a családból kiemeléssel volt kapcsolatos. Minden alkalommal megkaptam a megfelelő segítséget, minden érintett részéről.

Problémát okoz:

- A **családból való kiemelés**kor a gyermek kiírásáról az óvodavezetőnek kell intézkednie, felkutatni a nevelőszülőket, a gyermeket kiírni, az iratait továbbítani.
- **Ideiglenes nevelésbe vett gyermek örökbe fogadásakor** a jogviszony megszüntetés. Ha az örökbefogadás titkos, meg kell keresni a gyermek ügyével foglalkozó szakembert, mert a megszüntetett jogviszonyról a fogadó óvodának tudnia kell. Ebben az esetben is ki kell írni gyermeket és az iratait továbbítani.
- **Ha a tavaszi beiratkozás után óvodai jogviszonnyal rendelkező gyermek nem kezdi meg ősszel az óvodát** – felkutatni, hol tartózkodik, még problémásabb a helyzet, ha a gyermek halmozottan hátrányos helyzetű. Egy ilyen eset folytán került egy gyermek az ős folyamán ideiglenes nevelésbe. Ebben az esetben is ki kell írni gyermeket, felkutatni a nevelőszülőket és az iratait továbbítani.

A napjainkban végbemenő társadalmi-gazdasági folyamatok jelentősen megváltoztatták a családok szerkezetét, működését: fellazult családi kötelékek, a családban élő felnőttek felelősségvállalásának csökkenése, a gyermekek nevelési feladatainak áthárítása jellemző több esetben.

Gyermekvédelmi Beszámoló

Az óvoda gyermekvédelemben betöltött szerepe

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermekek személyiségének fejlődését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődését differenciált fejlesztéssel segítjük. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezését és ellátását az óvoda gyermekvédelmi felelőse végzi. Az óvoda kellő ismeretekkel rendelkezik a szülői, a családi hátterről, a gyermekek személyiségéről, képességéről. Fontosnak tartjuk megismerni azt a környezetet, ahonnan a gyermek érkezik. Ezért nélkülözhetetlen, hogy az óvodában szoros kapcsolat alakuljon ki az óvodapedagógusok és a szülők között. A gyermek családi háttere jelentős mértékben befolyásolhatja teljesítményét.

A nevelő- és oktató munka során kiemelt figyelmet kell fordítani a közösségi élet alakulására, arra, hogy minden gyermek megtalálja a helyét az adott csoportban.

A gyermek veszélyeztetettségét csökkentő ellátási formák között kiemelkedő szerepe van az óvodának. Minél korábbi időpontban íratják be a szociális helyzete, a szülők alacsony iskolai végzettsége miatt hátrányos helyzetben lévő gyermeket, annál nagyobb az esély arra, hogy sikeresen kezdi meg és folytatja iskolai tanulmányait.

A nevelési év során felmerülő problémákat az óvoda gyermekvédelmi felelőse jelzi a családsegítő szolgálat munkatársának. Ahol szükséges, családlátogatást végzünk. Idén egy esetben volt szükség a családsegítő szolgálat segítségére, a probléma hamar megoldódott. A gyermekek rendszeresen járnak óvodába, és csak igazoltan hiányoznak.

Milyen intézkedésekkel, programokkal segítik az iskolában a veszélyeztettség megelőzését, illetve megszüntetését?

Óvodánkban veszélyeztetett és védelembe vett gyermek jelenleg nincs.

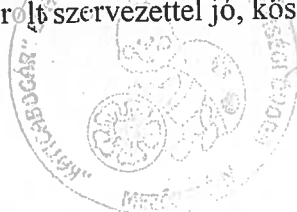
A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodán belüli aránya

Óvodásaink összlétszáma a 2013/2014-es nevelési évben 75 fő. Ebből hátrányos helyzetű 15 gyermek (az összlétszám 11%-a), ők rendszeres gyermekvédelmi támogatást kapnak. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekünk jelenleg nincs.

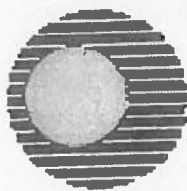
Intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködések és azok tapasztalatai

Elsősorban alapító egyházunkkal ápolunk szoros kapcsolatot, a hátrányos helyzetű családok az Erős Vár Alapítványtól kapnak anyagi támogatást. Folyamatosan kapcsolatot tartunk a megfelelő szakemberekkel, intézményekkel (Családsegítő Szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottság, bölcsőde, védőnők, gyermekorvos, fejlesztő pedagógus, logopédus) Kapcsolatunk minden felsorolt szervezettel jó, köszönjük együttműködésüket.

Mezőberény, 2014.05.08

Hoffmann Szilvia
óvodavezető

MEZŐBERÉNYI ÁLTALÁNOS ISKOLA,
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA ÉS KOLLÉGIUM
5650 Mezőberény, Petőfi S. út 17-19.

Tel.: 66/515-573 Fax: 66/515-570 E-mail: altalanosiskola@mezobereny.hu

Honlap: <http://mai.mezobereny.hu>

OM azonosító: 200608

Főigazgató: Öreg István

Tájékoztató a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységekről

A gyermekvédelem minden gyermekre kiterjedő komplex gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi tennivalók összessége, mely a gyermekek gondozását, ellátását, nevelését, érdekvédelmét hivatott biztosítani.

Célja a tanulók személyiségének fejlődését akadályozó, nehezítő pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi problémák kialakulásának megelőzése, korai fejlesztése, hatékony kezelése, súlyosabbá válásának megakadályozása. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyerekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel a súlyosabbá válásukat.

Legfontosabb feladatunk:

- Fel kell ismernünk, és fel kell tárnunk a tanulók problémáit.
- Meg kell keresnünk a problémák okait.
- Segítséget kell nyújtanunk a problémák megoldásához a tanulónak, szülőnek, pedagógusnak.
- Jeleznünk kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

Iskolánkban minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. A feladat ellátásában kiemelt szerepe az osztályfőnököknek van.

Pedagógiai munkánkon belül elsősorban az alábbi **tevékenységek** szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- felzárkóztató foglalkozások,

- tehetséggondozó foglalkozások,
- integrációs program működtetése,
- indulási hátrányok csökkentése,
- differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- pályaválasztás segítése,
- személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiéniai programok szervezése,
- családi életre történő nevelés,
- napközis, tanulószobai foglalkozások,
- egésznapos iskola,
- egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek),
- szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztató a nevelési tanácsadó, a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról,
- szükség esetén kollégiumi elhelyezés biztosítása.

Iskolánk az idei tanévben is jelentős mértékben közreműködött a gyermekek, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködtünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó, feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Fogadóórák: A megszokott formában, heti rendszerességgel állunk a szülők rendelkezésére. De gyakran előfordul, hogy a halaszthatatlan, azonnali megoldást igénylő esetekben a reggeli órákban, szünetekben is fogadjuk a szülőket.

Tanulmányi munka: Folyamatos figyelése alapfeladat. Az iskola a tudás gyarapításának lehetőségét biztosítja a gyermekeknek, formálja egész személyiségüket. A lehetőségekkel élni akaróknak a tanórákon kívül tehetséggfejlesztő foglalkozásokat, szakköröket, felkészítőket szervezünk. Segítjük a hátrányokkal küzdőket fejlesztő és felzárkóztató foglalkozásokkal. Vannak azonban olyan gyermekek is, akik a felkínált lehetőségekkel nem kívánnak élni, sőt, az alapvető kötelezettségeknek – képességnek megfelelő tanulás - sem tesznek eleget.

Konkrét feladat, hogy ezeket a gyermekeket ismerjük, tartsuk a kapcsolatot szüleikkel, a problémákat tárjuk fel, és dolgozzunk ki megoldási javaslatokat.

Magatartási gondok: Napi szintű feladatokat ró a kollégákra. Az agresszió, a bántalmazás áll az első helyen. Egyre kisebbek bántalmaznak – néha csoportosan is – még kisebbeket, gyámoltalanabbakat. A tanulói csoportok összetétele megváltozott. A gyerekek nehezen fogadják el a sérülteket, akadályozottakat, a másokat. Leggyakrabban ők az áldozatok.

A verekedés a konfliktus megoldásának eszköze, és nemcsak a fiúk körében. Sajnos itt egyértelmű a családi, szülői minta. Ennek feloldására – legalább is enyhítésére – komoly lépéseket teszünk. Sajnos verbális agresszióra a szülők részéről az idei tanévben több példa volt az intézményen belül.

Hiányzások: Számszerűen nem változtak jelentős mértékben. Az igazolt mulasztások gyakran adódnak a túlfáradtságból, egyes alapbetegségek túlreagálásából. A gyermekorvosokkal való jó kapcsolatok eredményeképpen ezekről folyamatosan tájékozódunk.

Az igazolatlan hiányzások száma még mindig gond. Előfordul több osztályokban is, hogy a gyerekek egy-egy óráról elmaradnak. Ami nagy gond, hogy egyre több alsó tagozaton az igazolatlan mulasztás. Felső tagozaton beszűkül a gyakoriság néhány gyermekre. Az írásbeli megkeresés mellett ilyenkor családlátogatás is történik. Személyesen is felhívjuk a figyelmet a következményekre. Törekszünk az igazolatlan mulasztások visszaszorítására.

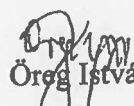
Szülői elhanyagolás: Nemtörődömséggel, nevelési képtelenséggel, gyengeséggel a szülők részéről minden nap találkozunk (nincs uzsonna, nincs tiszta, rendezett ruha, reggelente rendszeres a késés, nem járnak szülői értekezletre, nyílt napra, fogadóórára, stb.). Mindez a gyermekeken csapódik le. Ezeket a szülőket nagyon nehéz meggyőzni arról, hogy gyermekük érdekében milyen lépéseken kell változtatniuk.

Napközis ellátás: A napközi lehetőség a gyermekeknek, a szülőknek. Napközire az alsó tagozaton nagyobb igényt tartanak. Főleg azok a szülők, akik dolgoznak, vagy gyermekeik tanulmányi munkájában segítségre szorulnak. Felső tagozaton kevesebben vannak, de itt jelentős részben a hátrányos helyzetű tanulók kapcsolódnak be. Egyértelmű, hogy a foglalkozásokon részt vevő gyermekek tanulmányi munkája jobb, egyesek csak az itteni segítséggel tudják teljesíteni a szükséges követelményeket.

Egészségvédelem: Minden szempontból jónak mondható. Az iskola a kötelező szűrések mellett napra készen látja el a feladatokat. Az iskola védőnő elérhető a tanulmányi időben, jelzésre a lehető leghamarabb rendelkezésre áll. A gyermekorvosok szintén haladéktalanul az iskola rendelkezésére állnak megkeresés esetén is. Kirívó esetben, nem csak tanácsaikkal, de szakmai kapcsolataikkal – pl. gyermek pszichiátria – hatékony, gyors segítők.

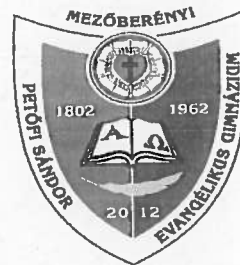
Nem mondhatjuk, hogy minden problémát meg tudunk előzni, minden gondot meg tudunk oldani, de egyértelműen arra törekszünk, hogy tanulóink családban történő nevelkedését elősegítsük, a veszélyeztetettséget megelőzzük, a már fennállók megszüntetésére minden lehetséges pedagógiai eszközt mozgósítsunk.

Mezőberény, 2014. május 13.

Öreg István
főigazgató

Mezőberényi Petőfi Sándor
Evangelikus Gimnázium és Kollégium
5650 Mezőberény Petőfi Sándor út 13-15.
OM: 028375
Tel: (66)515-578 Fax: (66)515-580
Adószám: 18292459-2-04
web: <http://www.gimnazium.mezobereny.hu>
email: psg@mezobereny.hu

Gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangelikus Gimnázium és Kollégiumban

**„A gyermekvédelem célja, hogy megelőzze, elhárítsa vagy enyhítse azokat a
gyermekre ható károsodásokat, amelyek az egészséges személyiségfejlődést
megzavarják vagy meggátolják, másrészt segítse azoknak a pozitív
hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulnak a gyermek
társadalmilag is értékes képességeinek kibontakoztatásához és
kifejlesztéséhez.” Gáti Ferenc**

2014. május

1.

Az idei tanév is bővelkedett változásokban, melyek naprakész ismerete és alkalmazása nagymértékben megnehezítette mindennapi munkánkat.

Az első kihívást az 1997. évi XXXI. törvény augusztus végén hatályba lépett változásai jelentették. A változás értelmében nem minden rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek hátrányos helyzetű.

67/A. § (1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c)⁴⁴⁵ a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

2.

Az eddig kialakult munkakapcsolatok megfelelően működnek, mind az iskolán belül, mind az iskolán kívül is.

Iskolán belül:

- diákokkal,
- osztályfőnökökkel,
- szakos kollégákkal,
- kollégiumvezetővel,
- nevelési tanácsadó pszichológusával,
- iskolapszichológussal,
- intézmény vezetésével.

Iskolán kívül:

- szülőkkel,
- családsegítő szolgálatokkal,
- gyámhivatallal,
- orvosokkal,
- rendőrséggel.

Az iskolán belüli együttműködés hatékonysága néha csorbát szenved, hiszen nem minden esetben kapom meg a szükséges információt az osztályfőnököktől.

Az esetlegesen felmerülő és tudtomra kerülő problémákat próbáljuk közösen megoldani azokat.

Az iskolán kívüli együttműködés kicsit döcögősebb, mivel a szülők sok esetben szégyenkezve keresnek fel a különböző problémáik miatt. A szülőkkel való együttműködés fő jellemzője az egyoldalúság, leginkább én vagyok a kezdeményező fél. Sajnos még mindig negatív sztereotípiák jellemzi az általam „működtetett” területet.

A szülő-ifjúságvédelmi felelős kapcsolattartásának, kommunikációjának különböző lehetőségei vannak:

- fogadóórák
- szülői értekezletek,

azonban bármikor elérhető és felkereshető vagyok. Tapasztalat, hogy a szülő személyesen nem meri felvállalni a családban felmerülő problémát, inkább telefonál vagy e-mailt ír. Több esetben eljutottunk arra a pontra, hogy 1-2 telefonon történt beszélgetés után felkeresett személyesen is a szülő, illetve esetenként a szülő - diák együtt és bizony hatékonyan együtt tudunk dolgozni, a felmerült probléma rövid időn belül megoldásra talált.

A két (helyi) gyermekorvos nagy odafigyeléssel segíti a munkánkat, azonnal jeleznek a „gyanúsán lógni” szándékozókra, a problémás esetekre. Túl sok ilyen eset nem fordult elő a tanév folyamán, de mégis volt rá példa egy-két esetben.

3.

A gyermekvédelmi tevékenység főbb tartalma:

A gyermekvédelmi tevékenység tartalma a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkaköri leírásában került megfogalmazásra.

Munkámat napi 6 órában látom el.

4.

A személyre szóló törődéssel kapcsolatos, valamint a gondoskodásra vonatkozó leginkább jelentkező tanulói igények

A diákokkal kialakult közvetlen és bizalmi kapcsolat miatt nagyon jól tudok együtt dolgozni velük. Őszinték, nyíltak, bátran felvállalják gondolataikat, tetteiket.

Magánéleti, személyes jellegű problémák:

- családdal való kapcsolattartás, családi problémák, konfliktusok, magánéleti nehézségek
- egészségügyi problémák
- testi-lelki problémák
- szociális ellátásokkal kapcsolatban információ, segítség kérése

Közösségi együttléttel kapcsolatos problémák:

- közösségbe való beilleszkedés
- egyéb beilleszkedési problémák megoldása
- társas kapcsolatok, kortársakkal kapcsolatos konfliktusok megoldása
- kapcsolaterősítés
- egyéni sérelmek, vitás helyzetek

Tanulási problémák:

- tanulási nehézségek, kudarcok leküzdése, megoldásra váró feladatok kezelése

Jövőre vonatkozó kérések:

- általános felvilágosítás
- jövővel kapcsolatos személyes, magánéleti tervek, életcélok
- továbbtanulással kapcsolatos tájékozódás
- pályaválasztásra vonatkozó segítségkérés

Időbeosztás, életvitel:

- életvezetési tanácsok
- dohányzás, alkohol-problémák – megoldás keresése

Munkámat iskolapszichológus is segíti heti 4 órában.

5.

A segítségnyújtás leggyakoribb formái

Napi, személyes ügyek intézésben való segítségnyújtás:

- ez alatt olyan praktikus segítségnyújtás értendő, mint pld. az aktuális, minden napos problémák megoldása (átmeneti anyagi problémákra megoldás keresés, hivatalos ügyek intézése, segélykérelmek formanyomtatványainak kitöltésével illetve ügyintézésével kapcsolatos támogatás)
- az egyénben lévő erősségekre való figyelemfelhívás; a tanulók java önértékelési problémával küzd, amit sajnos a szülők észre sem vesznek. Sokszor a tanulmányi problémák, tanulási nehézségek háttérében ezek az okok, illetve a szociokulturális helyzet, valamint a motiváció hiánya áll. Önértékelési problémákkal az iskola pszichológusát is megkeresték diákok, nagyon szép eredményeket elérve a tanév végére, amely a tanulmányi eredményben is megnyilvánul
- a sikeres megoldásnak személyi oldala is van: a diák és a köztem lévő bizalmi kapcsolat nélkül hathatós támogatás, megoldás nem képzelhető el; szerencsére ez nagyszerűen működik
- fontosnak tartom, hogy a diákok folyamatosan, bizalommal fordulhassanak segítségért hozzám; nekem is pozitív visszacsatolás, amikor pld. ballagáskor én kapok virágot a diáktól, vagy a szóbeli érettségi idején megkeres, hogy elmesélje mi történt vele az írásbeli érettségi óta, vagy pedagógus napon képeslap vár az iroda ajtaján, vagy osztálykirándulásról haza térve kis apróságot kapok egy osztálytól

- anyagi problémák orvoslása: település szerinti önkormányzat megkeresése pld. lakásfenntartási támogatás céljából (több esetben előfordult ebben a tanévben, sikeresen)

6.

Ifjúságvédelem – családsegítés, a tanév kihívásai:

- A legtöbb problémát a szülők helytelen magatartásából adódó gondok jelentették:
 - o oda – vissza költözés (hol anyánál, hol apánál vannak a gyerekek; az édesanya nem tudja eldönteni, hogy apával jobb élni vagy egyedül)
 - o lakásfenntartási problémák – legfőképpen hűvös, hideg időben
 - o anyát bántó apa – gyerekek előtt
 - o felelőtlenség, ráhagyás
 - o szülő(k) betegsége – gyermek sorsa kérdéses
 - o oda nem figyelés – alkohol, dohányzás
 - o anya alkalmatlansága – apánál elhelyezett gyermek
 - o italozó apa – családi „terror”
 - o gyermekek védelembe vétele – szülői magatartás miatt
 - o nevelőszülőnél elhelyezett tanuló pszichés problémái
 - o elváló szülők – verbális agresszió
 - o elhelyezési viták – különélés után.

A felsorolás sajnos nem teljes. Ezek csak a legmegrázóbb esetek, melyekkel találkoztam.
- Az idei tanévben
 - o egy olyan eset történt, amikor védelembe vétel tárgyában kellett részt vennem gyermekvédelmi megbeszélésen; a tanuló esetén életbe lépett a védelembe vétel
 - o is veszítettek el diákok édesanyját, édesapát
 - o diákjaink között vannak olyanok, akik igénybe veszik a pszichológiai segítséget, közülük olyan is van, akit az iskolapszichológus párban (szülő-gyermek) „kezel”
- Útravaló pályázat:
 - o az idei tanévben 5 tanuló nyert a pályázaton, 3 továbbfutó és 2 újonnan csatlakozó. A pályázat első félévre esedékes kifizetése és elszámolása megtörtént, mindkét fél (mentor – tanuló) pozitív megelégedéssel értékelte a tanévben közösen eltöltött időt és a munkába fektetett energiát. Ennek meg is volt a következménye, hiszen a két újonnan csatlakozó diák jelentősen javított a tanulmányi eredményén. Az egyik továbbfutó diák picit rontott a tanév végi eredményén (végzős) az előző tanév végi eredményéhez képest, melyhez az is hozzájárult, hogy az idei tanévben nagyon nehezen vette az akadályokat, a tantárgyi követelményeket mind pszichés, mind egyéb vonatkozásban.
- Közösségi szolgálat:

- A 2016. január 1. után érettségiző diákoknak kötelező az 50 órás közösségi szolgálat megélése a 11. évfolyam végére.
- Ennek megszervezése, koordinálása nem kis feladat volt ebben a tanévben is, rengeteg időt és energiát emésztett fel. Sok kérdés merült fel mind a szülők, mind a tanulók oldaláról. A legnagyobb visszahúzó erőt a szülői elégedetlenségben látom.
- A jelenleg 9., 10. és 11. évfolyamon tanuló diákok végzik a közösségi szolgálatot. Vannak közöttük lelkes és kevésbé lelkes fiatalok. Van olyan diákunk is, aki az 50 órát már teljesítette, mégis visszajár a fogadó intézményhez önkéntesként dolgozni, segíteni.
- A közösségi szolgálatra vonatkozó jogszabályok:
 - Nemzeti köznevelési törvény (2011. évi CXCV. törvény)
 - Nemzeti alaptanterv (110/2012. (VI. 4.) kormányrendelet)
 - Nemzeti Önkéntes Stratégia 2011-2020 (1068/2012. (III.20.) kormányhatározat)
 - Civil törvény (az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 159. §-a, amely a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény módosításáról rendelkezik)
 - Közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény (2005. évi LXXXVIII. törvény) – itt kiemelten fontos az 5. §. 1-től 6-ig bekezdése; valamint a 8.-9.-10. §.
 - A Köznevelési törvény végrehajtási rendelete (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet)
- 9. és 10. évfolyamon van 1-1 diákunk, akik magántanulóként folytatják tanulmányaikat, hozzájuk is járnak ki osztálytársaik segíteni őket a felkészülésben

6.1. Normatív tankönyvtámogatás

Az idei tanévben 302 fő részesült normatív tankönyvtámogatásban, mely az össz tanulói létszám 48%-a. Az adatokból is kitűnik, hogy egyre több a nehéz anyagi körülmények között élő család.

- 9. évfolyamon 82 fő (4 fő növekedés az előző tanévhez képest)
- 10. évfolyamon 74 fő (21 fő növekedés az előző tanévhez képest)
- 11. évfolyamon 50 fő (16 fő csökkenés az előző tanévhez képest)
- 12. évfolyamon 59 fő (10 fő növekedés az előző tanévhez képest)
- 13. évfolyamon 37 fő. (13 fő csökkenés az előző tanévhez képest)

A diákoktól és szülőktől nagyon nem egyszerű a kedvezmény igénybevételéhez szükséges igazolásokat bekérni, mert kevesen tartják be a megadott határidőket.

Ugyan ez vonatkozik az étkezési támogatás igénybevételéhez szükséges igazolások leadására is.

6.2. Étkezés

A 2013/2014-es tanévben átlagosan havonta 386 diák vette igénybe az Élelmezési Központ szolgáltatását.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő diákok közül 75%-uk él a kedvezményes étkezés lehetőségével.

7.

Tanulói létszámok

Az össz tanulói létszám (2013. október 01. statisztika alapján) 636 fő.

Ebből:

- mezőberényi 161 fő
- bejáró 145 fő
- kollégista 330 fő

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult diák:

- 169 fő (ebből 121 fő kollégista) – az össz tanulói létszám 27%-a
 - HH: 32 fő
 - HHH: 32 fő

Nevelőszülőnél elhelyezett diák:

- 7 fő

8.

Összegzés:

Az ifjúságvédelmi munka az idei tanévben több szakterületen valósult meg:

- nyilvántartások naprakész vezetése, feldolgozása, koordinálása
- normatív tankönyvtámogatás, normatív étkezési támogatás (szülői nyilatkozat, jogosultság)
- segítségnyújtás (válsághelyzet esetén, konfliktushelyzet megoldása, hivatalos iratok intézése, stb.)
- kapcsolattartás (szülőkkel, szaktanárokkal, osztályfőnökökkel, gyámhivatallal, gyermekjóléti szolgálatokkal, szociális osztályokkal, stb.)
- pályázat koordinálása (pld. Útravaló)
- közösségi szolgálat dokumentálása, nyilvántartása, koordinálása

Kiemelendő, hogy nagyon jó az együttműködés a diákokkal, a családsegítő és gyermekvédelmi szolgálatok munkatársaival, az önkormányzatok szociális osztályával.

Hangsúlyozni szeretném, hogy sok pozitív eredménnyel jár e közös munka, melyről nem írhatok konkrét tényeket, hiszen egyre nehezebb, egyre megoldhatatlanabb látszó helyzetek alakulnak ki családon belül. Nagyon sok diák kér segítséget, többségük „csak” beszélgetni szeretne, kibeszélni magából az otthon felhalmozódott problémákat. Jó számmal vannak olyanok is – főként a felsőbb évfolyamokon -, akik ügyintézésük kapcsán kérik a segítségemet.

Sajnálatos tény, hogy a gyerekek egyre gyakrabban kerülnek a család életében is perifériára.

A diákok hozzáállása sok esetben a szülői magatartáson áll, vagy bukik. Ha a szülő nem ért egyet pld. a közösségi szolgálattal, az a tanulóban is nagy ellenállást hív elő. Ha a szülőnek nem fontos a határidők betartása, akkor a gyermekének sem lesz az.

Fontos tudatosítani a diákokban, szülőikben – az osztályfőnökök segítségével -, hogy a bekért nyomtatványok, igazolások az ő javukat szolgálja, nem pedig az intézményét. Ne azt érezzék, hogy ők tesznek szívességet Nekem, illetve az intézménynek azért, hogy ezeket beadják.

„A gyermekek sosem voltak valami jók a szüleikre való hallgatásban – de sosem mulasztják el utánozni őket.” Dan Millman

Mezőberény, 2014. május 12.

Kecskeméti Ildikó
gyermek- és ifjúságvédelmi felelős